

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΑ' • ΤΕΥΧΟΣ 2 • ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2006

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)

Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθηναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247

Διεύθυνση Διαδικτύου της Έκκλησίας
<http://www.ecclesia.gr>

Ηλεκτρονική διεύθυνση:
e-mail: contact@ecclesia.gr

e-mail «Εφημερίων»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ

του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης
Ελλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

υπό του Κλάδου Εκδόσεων
της Μορφωτικής και Έπικοινωνιακής
Υπηρεσίας της Έκκλησίας της Ελλάδος

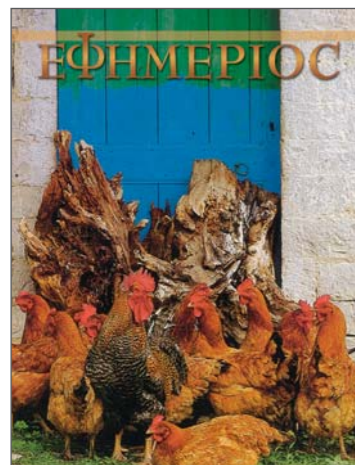
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Ο Αρχιγραμματέυς της Γ. Συνόδου
Έπίσκοπος Χριστιανουπόλεως Σεραφείμ

ΔΙΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Γ. Χατζηφώτη

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Γ. Μ. Χατζηφώτης

Στοιχειοθεσία - Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Γασιού 1 - 115 21 Αθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΕΞΟΦΥΛΛΟ:

Αυτή ή πανέμορφη ομάδα με τον κόκορα και τις κότες από κάποιο κοτέτσι στο Πάπιγκο, που φαίνεται ξαφνιασμένη από το «κλικ» της φωτογραφικής μηχανής, είναι εύτυχης που δεν ακούει όσα λέγονται τον τελευταίο καιρό από τα Μέσα Ένημέρωσης για τη «γρίπη των πουλερικών». Μια ακόμη μάστιγα της ανθρωπότητας όπως το Έιτς, για το οποίο εϋθύνεται ...κάποιος πίθηκος στα βάθη της Αφρικής, που αποδίδεται σε κάποιον άλλο από εκείνον που πραγματικά είναι υπεύθυνος για όσα κατατράχουν την οικουμένη, τον ασύδοτο και άχόρταγο άνθρωπο. Η φωτογραφία είναι από το έκπληκτικής όμορφιάς λεύκωμα «Ήπειρος, αισθητική περιπλάνηση στο χώρο», που κυκλοφορήθηκε από τις Εκδόσεις Σύνοδο το 1994 και περικλείει όσα κατάφερε με τον διεισδυτικό φακό του να κλέψει από την όμορφιά του τόπου και τη ζωής των ανθρώπων του ό Νίκος Δεσύλλας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Επισκοπικά Γράμματα Μητροπολίτου Αχελώου	σελ. 3
Όρθοδοξη και Λαϊκή Παράδοση Μ. Γ. Βαρβούνη	σελ. 4-5
Άναδρομές Αυτόσυνειδησίας	σελ. 6
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θα Συμβούν	σελ. 7-11
Η Ανάσταση του Χριστού Μακ. Αρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου....	σελ. 12-14
Πολιτισμός της Αγάπης κ. Αλεξάνδρου Σταυροπούλου	σελ. 15-17
«Οι μαρμαρωμένοι χριστιανοί» Πρωτ.κ. Βασ. Θερμού.....	σελ. 18-19
Ο Άγιος Υάκινθος Δ. Κοντοστεργίου.....	σελ. 20-22
Τράπεζα Αγάπης στην Ένορία Ροδίτη Πρ. Κ. Καραφύλλη - Κοντού	σελ. 23
Ειδήσεις και Σχόλια Κωνσταντίνου Χολέβα	σελ. 24-25
Το Βήμα των Αναγνωστών	σελ. 26-28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ο Λόγος του Θεού: Άρχμ. κ. Παντελεήμονος Μουτάφη	σελ. 30
Φωτογραφικά Στιγμιότυπα	σελ. 31

Έπισκοπικά Γράμματα

Άγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Στήν Π. Διαθήκη ίσχυε ή κάθετη σχέση του Θεού με τους άνθρωπος (Νόμος) και των ανθρώπων με τον Θεό (ύπακοή στο Νόμο).

Ο Θεάνθρωπος Ίησους έγκαινίασε την όριζόντιο σχέση του Θεού με τους ανθρώπους (Χάρις) και των ανθρώπων με το Θεό και μεταξύ τους (Αγάπη), ολοκληρώνοντας τη θεία αποκάλυψη.

Ένα είδος της όριζόντιας σχέσης του Θεού με τους ανθρώπους που έγκαινίασε ο Ίησους ήταν ο διάλογος και ή κατ'οίκον επίσκεψή του. Οι δυο αυτοί τρόποι προσωπικής επικοινωνίας ήταν έκφραση της νέας διάστασης σχέσεων μεταξύ Χριστού και ανθρώπων στο επίπεδο των «αδελφών» και των «φίλων».

Οι ένοριτες σου, αγαπητέ, δεν είναι «ξένοι», αλλά αδελφοί και φίλοι του Χριστού. Έάν, ο αναστάς Κύριος ήταν ακόμη και σωματικώς παρών στον κόσμο, Εκείνος θα συνέχιζε να διαλέγεται και να επισκέπτεται τους «αδελφούς» και τους «φίλους» του στο χώρο της κατοικίας τους. Ο διάλογός και ή κατ'οίκον επίσκεψή του ιερέα είναι ή κατ'έξοχήν ένδειξη της έν Χριστώ αδελφосύνης και φιλίας.

Μη παραλείπεις, λοιπόν, αγαπητέ, να επισκέπτεσαι τους ένοριτες σου κατ'οίκον. Η όρθοδοξη πνευματικότητα, με τις κατ'οίκον ιερές Ακολουθίες, του Μικρού Άγιασμού, των Εϋχών της Γεννήσεως, του ιεροϋ Εϋχελαίου διευκολύνει τις επισκέψεις αυτές. Και εάν οι ένοριτες σου δεν σε προσκαλούν στο σπίτι τους, λόγω άγνοιας ή αδιαφορίας ή και κάποιας επιφυλακτικότητας, προσπάθησε σύ να διεγείρεις το ενδιαφέρον τους. Κάνε σύ τα πρώτα βήματα. Βρες τρόπο να «σπάσεις τον πάγο» που έχει ψύξει τις προσωπικές σχέσεις των ένοριτών μαζί σου. Καρδιές κατεψυγμένες σημαίνει καρδιές νεκρές!

Η προσωπική επικοινωνία θα βοηθήσει ώστε να σπάσει ο πάγος, να διαλυθούν οι επιφυλάξεις και οι προκαταλήψεις και σιγά - σιγά θα αρχίσει να αναπτύσσεται ή αδελφική και φιλική σχέση μαζί τους.

Έτοιμάσε τον έαυτό σου για τον ρόλο αυτό. Πρόσεξε τη συμπεριφορά σου, τις κινήσεις σου, τα λόγια σου. Για να σε δεχθούν οι άλλοι πρέπει να βεβαιωθούν για την προσωπικότητά σου, για το ήθος σου, για την ώριμότητά σου. Καλή έπιτυχία!

Με πολλές ευχές
Ο Α.Ε.

Η παράδοση αποτελεί έννοια πρωταρχική για την ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, καὶ στηρίζεται στὶς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, στὸ ἔργο τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν ἱστορικότητα τῆς λατρευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς, ὅπως αὐτὴ διαμορφώθηκε μέσα στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο, στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων. Εἶναι μάλιστα πέρα ἀπὸ κάθε ἀμφισβήτηση τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία φυλάττει ἀνόθευτη τὴν παράδοση τοῦ ἀρχαίου χριστιανισμοῦ, τόσο στὴν λειτουργικὴ τῆς πράξη καὶ ζωῆ, ὅσο καὶ στὸ ἐκκλησιαστικὸ τῆς ἡθους, ὅπως αὐτὸ βιώνεται καὶ ἐνεργεῖται ἀπὸ τὸ χριστεπώνυμο πληρωμά τῆς.

Ὁρθόδοξη καὶ Λαϊκὴ Παράδοση

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ

Ἀναπληρωτῆς Καθηγητῆς
τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς πάλι, μὲ τὴν μακραίωνη ἱστορικὴ παρουσία καὶ τὴν ἀνάλογη πολιτισμικὴ προσφορά του, διαμόρφωσε μιὰ ἑντονη καὶ ζωντανὴ ἑλληνικὴ λαϊκὴ παράδοση, ποὺ ὑπῆρξε πρότυπο καὶ ἀφετηρία γιὰ πολλές σχετικὲς μορφές τῶν παραδοσιακῶν πολιτισμικῶν συστημάτων τῶν λαῶν τῆς εὐρύτερης περιοχῆς μας. Οἱ δύο αὐτὲς παραδόσεις συναντήθηκαν καὶ συνδυάστηκαν μὲ τρόπο ἀρμονικὸ, κατὰ κύριο λόγο στὸ πεδίο τῶν λαϊκῶν θρησκευτικῶν ἐθίμων, αὐτῶν ποὺ ὀριοθετοῦν τὴν παραδοσιακὴ θρησκευτικὴ συμπεριφορὰ τοῦ λαοῦ μας καὶ ἐξετάζονται ἀπὸ τὸν κλάδο τῆς «θρησκευτικῆς λαογραφίας».

Οἱ σχέσεις τῶν δύο παραδόσεων εἶναι τόσο ἀρμονικὲς, ὥστε συχνὰ μιλοῦμε γιὰ τὴν λαϊκὴ θρησκευτικὴ μας παράδοση, ἢ ὁποία κυριαρχεῖ σὲ κάθε ἐκδήλωση τοῦ λαοῦ. Δὲν πρόκειται μόνο γιὰ ὀρισμένα ἔθιμα στὶς σπουδαῖες καὶ σημαδιακὲς στιγμὲς τοῦ ἐτήσιου ἐορτολογικοῦ κύκλου, ἀλλὰ καὶ γιὰ ἕνα ὀλόκληρο τρόπο σκέψης καὶ ὑπαρξῆς, μιὰ συνολικὴ στάση ζωῆς, ἢ ὁποία διακρίνει τὸν ἑλληνικὸ λαὸ καὶ ἀποτελεῖ ἰδιάζον καὶ διακριτικὸ του γνώρισμα. Ὅλα αὐτὰ συμπικνώνονται στὴν διαπίστωση ὅτι ὁ λαὸς μας εἶναι τό-

σο στενὰ δεμένος μὲ τὴν πίστη καὶ τὴν Ἐκκλησία του, ὥστε κάθε εἶδος σχεδιασμοῦ καὶ μεθοδεύσεις δὲν μποροῦν νὰ διαλύσουν τοὺς δεσμοὺς αὐτοῦς.

Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ παράδειγμα τῆς ἀποτέφρωσης τῶν νεκρῶν, γιὰ τὸ ὁποῖο ἔγινε πολὺς λόγος τελευταῖα. Δὲν εἶναι μόνον θρησκευτικοί, εἶναι καὶ ἐθιμκοὶ οἱ λόγοι ποὺ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν δέχεται τὸν τρόπο αὐτὸ κατάληξης καὶ καταστροφῆς τοῦ ἀνθρώπινου σώματος. Ὅπως χαρακτηριστικὰ εἶχε παρατηρήσει ὁ καθηγητῆς Δ. Σ. Λουκάτος [«Γιὰ τὴν καύση τῶν νεκρῶν μας», *Ἡ Καθημερινή* (18 Μαρτίου 1989) = *Ἑλληνικὸς Ἀστήρ* 27 (1989), σ. 150-151] ἢ προτεινόμενη

ἀποτέφρωση θὰ στερήσει τὸ λαὸ μας ἀπὸ τὴν παρήγορη συνήθεια τῆς ἐπίσκεψης τῶν τάφων τῶν προσφιλῶν προσώπων καὶ ἀπὸ τὴν σκέψη τῆς παρουσίας τους κοντά μας. Θὰ ἀχρηστέψει δηλαδή μιὰ σειρά ἐθίμων τοῦ λαοῦ μας, ὅπως οἱ ἐπισκέψεις στὰ κοιμητήρια κατὰ τὴν Μεγάλη Παρασκευὴ καὶ ὁ συνεορτασμός τῆς ἀνάστασης μὲ τοὺς κεκοιμημένους προγόνους, ὅπως αὐτὸς γίνεται ἀπὸ τοὺς Πόντιους, τὴν Διακαινήσιμο Ἑβδομάδα. Ἄς μὴν ξεχνοῦμε ὅτι οἱ Ἕλληνες πρόσφυγες, φεύγοντας ἀπὸ τὶς πατρογονικὲς τους ἐστίες, ἔπαιρναν μαζί τους τὰ εἰκονίσματα καὶ τὰ ἱερά σκεύη τῶν ναῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ κόκαλα τῶν προγόνων τους, ὡς εὐλογητικὴ ἀπαρχὴ τῆς νέας τους ἐγκατάστασης. Αὐτὴ τὴν ἄμεση σχέση μὲ τὴν πατροπαράδοτη τάξη καὶ συνήθεια δὲν μπορεῖ κανένας νόμος καὶ κανένας ἐκσυγχρονισμὸς νὰ τὴν διαταράξει. Ὅσο γιὰ τὴν προσπάθεια νὰ δημιουργηθεῖ ἕνα νέο τελετουργικὸ τυπικὸ, ἔξω ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη ἐθιμοταξία, σχετικὸ μὲ τὴν ἀποτέφρωση τῶν νεκρῶν, τῶν ὁποίων σκορπίζουν τὶς στάχτες στὴ θάλασσα, ὁ ἴδιος ὁ καθηγητῆς Δ. Σ. Λουκάτος [«Ὅχι ἄλλες τέφρες στὴ θάλασσα!», *Ἡ Καθημερινή* (7 Ἰουνίου 1979)] εὐστοχα παρατήρησε ὅτι ἀποτελοῦν ἐκδηλώσεις μιᾶς ἐλίτ, ποὺ δὲν ἀγγίζουν τὸ λαὸ, ἀντιθέτως δὲ κάποτε τοῦ δημιουργοῦν καὶ τὴν αἴσθηση τοῦ γραφικοῦ.

Ἐνδεικτικὸ εἶναι ἐπίσης τὸ παράδειγμα τοῦ πολιτικοῦ γάμου. Ἀπὸ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1982, ὅποτε καὶ θεσπίστηκε ἡ τέλεσή του στὴ χώρα μας, παρουσίασε ραγδαία ὑποχώρηση, γιὰ νὰ περιοριστεῖ σήμερα στὸ 3% τῶν τελουμένων γάμων, μὲ τὴν ὑποσημείωση ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπὸ ἐκείνους ποὺ συνάπτουν πολιτικὸ γάμο, στὴ συνέχεια προχωροῦν καὶ στὴν τέλεση γάμου θρη-

σκευτικοῦ. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι ἐνδεικτικοί: τὸ 1983, ἀπὸ τοὺς 7400 γάμους ποὺ τελέστηκαν στὴν περιοχή τῆς Ἀθήνας 6200 ἦταν θρησκευτικοὶ καὶ 1200 πολιτικοί, ἐνῶ τὸ 1984, δεύτερη χρονιά ἰσχύος τοῦ πολιτικοῦ γάμου, σὲ σύνολο 8000 γάμων τῆς ἴδιας περιοχῆς 7200 ἦταν θρησκευτικοὶ καὶ 800 πολιτικοί, καὶ τὰ ἀντίστοιχα ποσοστὰ τῶν πολιτικῶν γάμων βαίνουν μειούμενα. Ἀποτελεῖ λοιπὸν ὁ πολιτικὸς γάμος εἴτε προῖον ἀνάγκης, ὅποτε ἀκολουθεῖ καὶ ἡ τέλεση τοῦ θρησκευτικοῦ γάμου σὲ καταλλήλοτερο χρόνο, εἴτε ὑπόθεση μιᾶς μειοψηφίας, ποὺ σαφῶς ἐξέρχεται τῶν ὁρίων τῆς παράδοσης καὶ τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐθιμικῆς πρακτικῆς τοῦ λαοῦ μας.

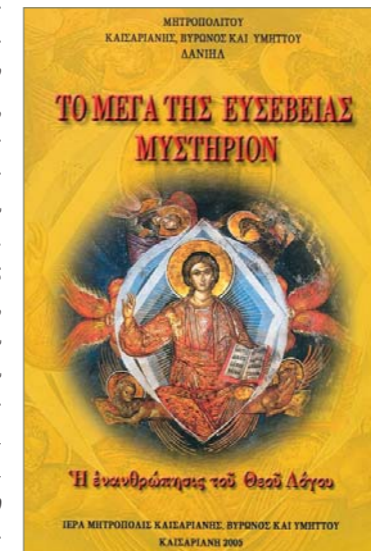
Ἄν τώρα ὑπολογίσουμε ὅτι αὐτὰ ἀφοροῦν σὲ στιγμὲς τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς, τοῦ λεγόμενου «κύκλου ζωῆς», μποροῦμε νὰ ὑπολογίσουμε πόση εἶναι ἡ ἀντίσταση τοῦ λαοῦ μας σὲ ἀλλοτριωτικὲς τάσεις ποὺ ἐμφανίζονται σὲ ἄλλους τομείς τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς δημόσιας ζωῆς μας, ὅπου συνδυάζονται ἡ ὀρθόδοξη καὶ ἡ ἑλληνικὴ λαϊκὴ παράδοση. Ὁ λαὸς μας ἀποτελεῖ τὸν ἰσχυρότερο προασπιστὴ τῆς κοινῆς μας κληρονομιάς, ἀλλὰ καὶ τὸν τελικὸ κριτὴ ὅσων ἐπιχειροῦν ἢ εἰσηγοῦνται μεταρρυθμίσεις ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τοῦ πολιτισμοῦ μας, ὁ ὁποῖος κυρίως ἐκφράζεται μὲ τὰ ἔθιμα, τὶς πίστεις καὶ τὴν κοινὴ ἐθιμικὴ πράξη καὶ πρακτικὴ μας.

Τὴ στενὴ αὐτὴ σχέση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ μὲ τὴν ὀρθοδοξία καὶ τὸν πολιτισμὸ του, ὑπάρχουν κάποιου ποὺ τὴν φοβοῦνται καὶ τὴν ὑποβλέπουν, ἴσως ἐπειδὴ πιστεύουν ὅτι ἀποτελεῖ ἀντίσταση πνευματικὴ καὶ ἀντίλογο γιὰ τὶς ἀλλαγές ποὺ θέλουν νὰ ἐπιφέρουν στὸ φρόνημα καὶ στὴν πολιτισμικὴ καὶ θρησκευτικὴ ταυτότητα τοῦ λαοῦ μας. Προσπαθοῦν, λοιπὸν, νὰ ὑποσκάψουν τὶς βάσεις αὐτῆς τῆς σχέσης, καὶ νὰ ἐκμεταλλετοῦν κατόπιν τὰ ρήγματα ποὺ πιστεύουν ὅτι θὰ ἔχουν ἐπιφέρει στὴν ψυχολογία τοῦ λαοῦ μας. Στὴ σκέψη τους, ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πολιτικὸς, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἀντιμετωπίζει τοὺς σχεδιασμοὺς τους καὶ ἀποτελεῖ φραγμὸ γιὰ τὶς ἐπιδιώξεις τους. Δὲν εἶναι βέβαια τυχαῖο ὅτι κάθε πρωτοβουλία γιὰ τὸν περιορισμὸ τοῦ ρόλου τοῦ χριστιανισμοῦ στὴν καθη-

μερινότητά μας ἔρχεται μετὰ ἀπὸ μιὰ ἐνορχηστρωμένη ἐπίθεση σὲ θεσμοὺς καὶ πρόσωπα, ὥστε νὰ ἀμβλυθεῖ ἡ ἀντίσταση καὶ ἡ μαχητικότητά του.

Αἰῶνες τώρα ἐκδηλώνονται τέτοιες προσπάθειες, καὶ αἰῶνες ὀλόκληρους πέφτουν στὸ κενό, ἐπειδὴ πέρα ἀπὸ πρόσωπα, ἀδυναμίες καὶ ἀναστήματα, πίσω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία βρίσκεται ὁ Κύριός μας καὶ ἰδρυτὴς τῆς, ποὺ τὴν θεμελίωσε πάνω στὸ αἷμα Του, αὐτὸ ποὺ ἀπὸ τὴν ἀνείπωτη ἀγάπη Του ἔχυσε πάνω στὸν σταυρὸ, γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. Βέβαια, αὐτοῦ τοῦ εἶδους οἱ διαπιστώσεις, μὲ τὴν μεταφυσικὴ ἰσχύ τους, βρίσκονται πέρα ἀπὸ τὶς ἀντιληπτικὲς ἰκανότητες τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, ποὺ μόνο τὰ ἀποτελέσματά τους μποροῦν νὰ αἰσθανθοῦν, χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ ὑποπτευθοῦν τὴν ὑποκείμενη ἀλήθεια. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴ ποὺ ὁ ἀπλὸς λαὸς μας ὄχι μόνον κατανοεῖ, ἀλλὰ καὶ βιώνει καθημερινά, μὲ τὴν πίστη καὶ τὴν παράδοσή του, προσφέροντας μιὰ μαρτυρία ποὺ κάνει τοὺς ξενόπληκτους διανοούμενους νὰ ἀποροῦν καὶ τοὺς ἄπιστους διανοητὲς νὰ διερωτῶνται γιὰ τοὺς λόγους ἀποτυχίας τῶν προσπαθειῶν τους.

Ἡ ὀρθόδοξη παράδοση συνιστᾷ καθοριστικὸ παράγοντα τῆς καθημερινῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ μας, πραγματικὸτητα ζωντανὴ καὶ ἀπτή, ποὺ βιώνεται εὐκόλα, μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐθιμικῆς του ζωῆς, στὶς γιορτές καὶ τὰ πανηγύρια μας, στὰ ἔθιμα καὶ στὶς πίστεις μας, στὴν καθημερινὴ μας πρακτικὴ καὶ κοινωνικὴ ὑπαρξή. Συνιστᾷ τὴν βάση τῆς ἰδιοπροσωπίας μας, τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ καὶ διακριτικὸ γνώρισμα τῆς θρησκευτικῆς, ἐθνικῆς, πολιτισμικῆς καὶ πνευματικῆς μας ταυτότητας. Σὲ μιὰ ἐποχὴ παγκοσμιοποιήσεων καὶ ταυτοποιήσεων, σὲ καιροὺς ἐκδήλωσης μιᾶς ὀργανωμένης προσπάθειας γιὰ νὰ σβήσουν τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ νὰ ὁμογενοποιηθοῦν οἱ ἰδιαιτερότητες τῶν λαῶν, ἡ παράδοσή μας αὐτὴ εἶναι ὅ,τι πολυτιμότερο μποροῦμε νὰ διαφυλάξουμε καὶ νὰ παραδώσουμε στὰ παιδιά μας, ἕνας ἀσφαλῆς μῖθος τῆς Ἀριάνης ποὺ δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ ξεχάσουμε τὴν ἱστορία καὶ τὸ παρελθόν μας καὶ ποὺ χαράζει τὸ μέλλον μας μέσα στὰ ὅρια τῶν ἰδανικῶν, γιὰ τὰ ὁποῖα καὶ οἱ πρόγονοί μας ἀγωνίστηκαν.

Περὶ μὴ ἀναμίξεως τῶν Κληρικῶν εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα

Ὅσοι πιστεύουν ὅτι ἡ ζωὴ καὶ ἡ δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας ἀρχισε χθὲς ἀγνοοῦν τὴν ἱστορία της καὶ παραποιοῦν τὴ δρᾶση της. Ἀντιδροῦν στὴν ὅποια ἐκδήλωση ἢ διατύπωση θέσεων πού ἔχει σχέση μὲ τὴν ἱστορία, τὴν παράδοση, τὰ ἤθη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἀδιαφοροῦν, ἀκριβῶς γιατί δὲν γνωρίζουν καὶ γιατί δὲν θέλουν νὰ μάθουν πὼς ἡ Ἐκκλησία οὔτε πολιτικολογεῖ οὔτε καὶ κομματίζεται. Αὐτὸ δὲν εἶναι σημερινό, ἀλλὰ ὅπως μαρτυρεῖ τὸ κείμενο πού δημοσιεύουμε τούτη τὴ φορά, πρόκειται γιὰ πάγια θέση, πού ἰσχύει ἀνεκάθεν καὶ ἀποτελεῖ ἀνύστακτη φροντίδα τῆς Διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας μας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπληροφορήθη ἐγκύρως, ὅτι τινὲς τῶν κληρικῶν τῶν Θεοσώστων Ὑμῶν Παροικιῶν, ἐπιλήσμονες γενόμενοι τῆς ἑαυτῶν ἀποστολῆς, ἀναμιγνύονται ἐνεργῶς, καί, τὸ θλιβρότερον, μετέχουν ἐπιδεικτικῶς τῶν δημοσίων ἐκδηλώσεων τῶν διαφόρων πολιτικῶν ὀργανώσεων.

Οὐδενός, ἐλπίζομεν, διαφεύγει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι ἡ τοιαύτη ἀνάμιξις ἀντίκειται πρὸς τὸν πνευματικὸν χαρακτῆρα τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Κλήρου ἐν τῷ μέσῳ τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας, διότι ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ πολιτικὰ θέματα δέον νὰ χαρακτηρίζονται ὑπὸ πνεύματος αὐστηρᾶς ἀποχῆς καὶ ἀμεροληψίας καὶ γενικῶς ἡ Ἐκκλησία οὔτε ἐπιτρέπεται οὔτε καὶ δικαιούται νὰ μεθέξη ὑφ' οἰουδήποτε τύπον τῶν πολιτικῶν ἀγῶνων, δεδομένου, ὅτι ἡ ἐκλογή τοῦ συστήματος τῆς διακυβερνήσεως καὶ τῶν ἐκάστοτε κυβερνητῶν τῆς χώρας ἀποτελεῖ ἀποκλειστικῶς ὑπόθεσιν τοῦ κυριάρχου λαοῦ, ἀσκοῦντος κατ' οἰκίαν κρίσιν τὰς πολιτικὰς ἐλευθερίας αὐτοῦ.

Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία δὲν δικαιούται τοιαύτης ἀναμίξεως, κατὰ μείζονα λόγον δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ ἐπὶ μέρους κληρὸς νὰ λαμβάνῃ ἐν προκειμένῳ πρωτοβουλίας. Ἐπὶ πλέον ἡ ἀνάμιξις τοῦ κλήρου εἰς

τοὺς πολιτικούς ἀγῶνας, οὐ μόνον θὰ ἐνεφάνιζε τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἐξερχομένην τῆς καθαρῶς πνευματικῆς περιοχῆς αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ θὰ διήρει τὸν κλῆρον εἰς πολιτικὰς ἀποχρώσεις, πρᾶγμα ὅπερ θὰ εἶχε δυσμενεστάτας συνεπείας, διὰ τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας παρὰ τοῖς πιστοῖς.

Ὅθεν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1923/3383 καὶ ἀπὸ 13ης Ἰουλίου 1916 Συνοδικὴν Ἐγκύκλιον, προτρεπόμεθα Ὑμᾶς, ὅπως διατάξητε τὸν ὑφ' Ὑμᾶς ἱερὸν κλῆρον, ἵνα, ἀπέχη ἐφεξῆς αὐστηρῶς πάσης συμμετοχῆς εἰς τοὺς πολιτικούς ἀγῶνας καὶ τὰς πολιτικὰς ὀργανώσεις, περιορίζεται εἰς τὰ καθαρῶς πνευματικὰ αὐτοῦ καθήκοντα καὶ ἐξυπηρετῇ ἀποκλειστικῶς τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν πιστῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Νοεμβρίου 1944.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ, Πρόεδρος, † Ὁ Ἰωαννίνων ΣΠΥΡΙΔΩΝ, † Ὁ Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ, † Ὁ Ἐλασσῶνος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ, † Ὁ Δράμας ΓΕΩΡΓΙΟΣ, † Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ΓΕΡΜΑΝΟΣ, † Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, † Ὁ Νευροκόπιου ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Βασίλειος Ἀτέσης

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ὁ ἑορτασμός τοῦ Ἱ. Φωτίου

Κορυφαῖες προσωπικότητες τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Θεολογίας τιμήθηκαν μὲ τὴν ἀνώτατη τιμητικὴ διάκριση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸν Χρυσὸ Σταυρὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πανηγυρικοῦ Συνοδικοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου καὶ Ἱεροῦ Φωτίου, στὴ Μητρόπολη τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο (5.2.2006).

Τιμήθηκαν οἱ Ὁμ. Καθηγητὲς κ. Ἐμμ. Κωνσταντίδης καὶ κ. Γρ. Ζιάκας, οἱ Ἀρχιμ. κ. Εὐ. Μπράιλας, κ. Δωρ. Χαραλαμπίδης, κ. Θ. Μπεράτης καὶ κ. Τιμ. Σακκάς. Ἐπίσης, οἱ Πρωτ. κ. Δ. Οἰκονόμου καὶ κ. Μ. Καρδαμάκης καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁμοσπονδίας Συλλόγων Ἱεροψαλτῶν Ἑλλάδος κ. Χρ. Χατζηνικολάου.

Τὴν ἐπομένῃ πραγματοποιήθηκε κοινὴ σύσκεψη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μὲ τοὺς διδάσκοντες τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Μονῆς Πεντέλης, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου, ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου.

Ὁ εἰσηγητὴς κ. Ἀνέστης Κεσελόπουλος, Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, ἀνέπτυξε τὸ θέμα «ὁ διαλεκτικὸς καὶ διακοινωνικὸς χαρακτῆρας τῆς Ἐκκλησίας. Ἀναφορὰ στὸν Ἱερό Φῶτιο». Κατὰ τὴν ὁμιλία του παρατήρησε ὅτι «ἡ διακοινωνικὴ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας σήμερα πρέπει νὰ ἐκφράζεται ὡς διάλογος καὶ καταλλαγή καὶ ὄχι ὡς αὐθεντία καὶ ἐξουσία. Ἐὰν συνειδητοποιηθεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐξουσία δὲν ἔχει καμία σχέση μὲ τὸν Χριστιανισμό καὶ τὴν Ἐκκλησία, τότε ἡ διάθεση γιὰ διακονία τοῦ κόσμου θὰ εἶναι ἀληθινὴ καὶ

στοργικὴ...». Ὑστερα ἀπὸ ἐκτενὴ καὶ καρποφόρο διάλογο τὴ σύσκεψη ἐκλείσει ὁ Μακαριώτατος κ. Χριστόδουλος ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τὶς δέκα βασικὲς ἀρχές πού πρέπει νὰ διέπουν τὸν διάλογο τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸν κόσμο:

1. Ὁ διάλογος πρέπει νὰ γίνεταί ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἀρχῶν οἱ ὁποῖες συνοψίζονται στὴν ὑπεράσπιση τῆς ἀληθείας τὴν ὁποία κατέχει ἡ Ἐκκλησία ἐξ ἀποκαλύψεως.
2. Ὁ διάλογος εἶναι τέχνη καὶ πρέπει νὰ ἐμπεριέχει τὸ στοιχεῖο τῆς τεκμηρίωσης.
3. Πρέπει ν' ἀποσκοπεῖ στὴν ἐναρμόνιση τῶν συμβατῶν. Νὰ λέγονται τὰ τῷ Θεῷ ἀρέσκοντα καὶ τῷ λαῷ συμφέροντα.
4. Πρέπει νὰ γίνεταί ἐπὶ ἴσοις ὅροις.
5. Νὰ βασιζέται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς προβολῆς ἐπιχειρημάτων πρὸς τοὺς ἀντιφρονούντες.
6. Ὁ διάλογος νὰ διδάσκει παρὰ τοὺς πόδας ἐπαύτων.
7. Νὰ στηρίζεται στὴν ἀρχὴ τῆς διάκρισης τῶν οὐσιωδῶν ἀπὸ τὰ ἐπουσιώδη.
8. Νὰ στηρίζεται στὴν ἀρχὴ τοῦ μὴ ἀποκλεισμοῦ οὐδενός ἀπὸ αὐτόν.
9. Ὁ διάλογος ὀφείλει ν' ἀποσκοπεῖ στὴ σωτηρία καὶ στὴ Θεογνωσία.
10. Πρέπει νὰ μπορεῖ νὰ διακρίνει τὴν ἐξουσία ἀπὸ τὴ διακονία.

Συνέδριο Γεροντολογίας - Γηριατρικῆς

«Ἐχει ὑπολογιστεῖ ὅτι τὸ ἔτος 2031 τὸ 25% τοῦ πληθυσμοῦ τῶν προηγμένων χωρῶν θὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους ἡλικιωμένους καὶ

συγκεκριμένα σὲ ἡλικία πάνω ἀπὸ τὰ 65 τοῦς. Καὶ στὴν πατρίδα μας εἰδικότερα παρουσιάζεται μίᾳ αὐξηση τῆς τρίτης (ἄνθρωποι πού

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ξεπέρασαν τὰ 65) και τῆς τέταρτης πού ξεπέρασαν τὰ 85) ἡλικίας και τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι σπουδαῖο γιὰ τὴν ὅλη κοινωνία μας. Ὁ γέρον-

τας και ἡ γερὸντισσα ὀφείλουμε νὰ παραδεχθῶμε ὅτι χρειάζονται μιὰ εἰδικὴ μέριμνα ἀπ' ὅλους μας. [...] Δὲν ἐπιτρέπεται τὸν πολλὰ κοπιάσαντα στὴ ζωὴ του τώρα στὰ γηρατειὰ νὰ τὸν ἀγνοήσεις. Ὁ σεβασμὸς και ἡ φροντίδα γι' αὐτὸν ἀποτελεῖ ἱερὸ καθῆκον».

Αὐτὰ μεταξὺ ἄλλων τόνισε Ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος στὸν χαιρετισμὸ του πρὸς τὸ 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Γεροντολογίας-Γηριατρικῆς πού πραγματοποιήθηκε στὴν Ἀθήνα στὸ διάστημα 26-28 Ἰανουαρίου 2006 και ὑπογράμμισε ἐπίσης ὅτι: «ἡ παρουσία τοῦ ποιμένα-ιερέα κοινὰ στὰ γηρατειὰ εἶναι ὄχι ἀπλῶς μικροχαρὰ στὸν ἡλικιωμένο ἀλλὰ ὅπως ἔχει ὁμολογηθεῖ ἀποτελεῖ ψυχικὴ του ἀγαλλίαση πέρα ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀνάγκη του. Καὶ αὐτὸ τὸ σημεῖο ἄς ἀξιολογηθεῖ πρεπόντως».

Ἱεραποδημία τοῦ Σεβ. Ξάνθης στὸ Καμερόν

Μὲ ἐπιτυχία περατώθηκε ἡ ἱεραποδημία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ξάνθης και Περιθεωρίου και τοῦ κλιμακίου κληρικῶν και λαϊκῶν, φίλων και συνεργατῶν τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, στὸ Καμερόν. Οἱ συμμετέχοντες ἀφίχθησαν στὸ Καμερόν μετὰ ἀπὸ πολὺωρο ταξίδι τὸ βράδυ τῆς Τρίτης 10ης Ἰανουαρίου και τὴν ἐπομένῃ ἀνεχώρησαν γιὰ τὸ Β. Καμερόν. Ἀπὸ τὴν Μάρουα ταξίδεψαν στὸ Ἱεραποστολικὸ Κέντρο τοῦ Κατράνγκ ὅπου τὸ ἀπόγευμα τῆς Πέμπτης 12ης Ἰανουαρίου ὁ Σεβ. Ξάνθης κ. Παντελεῶν ἔθεσε τὸ θεμέλιο λίθο γιὰ τὴν ἀνέγερση μιᾶς κλινικῆς και τῆς αἴθουσας πολλὰπλῶν χρήσεων. Τὸ ἔργο αὐτὸ πραγματοποιεῖται μὲ τὴν χρηματοδότηση τοῦ Ὑπ. Ἐξωτερικῶν μέσω τῆς Μ.Κ.Ο. «ΠΙΝΟΗ» τῆς Μητροπόλεως Ξάνθης και θὰ ἐξυπηρετῆσει ἀνάγκες θεραπείας και νοσηλείας χιλιάδων ἀνθρώπων πού κατοικοῦν στὴν εὐρύτερη περιοχή μέσα σὲ συνθήκες ἐξαθλίωσης και παντελοῦς ἑλλειψῆς τῶν στοιχειωδῶν μέσων ἐπιβίωσης.

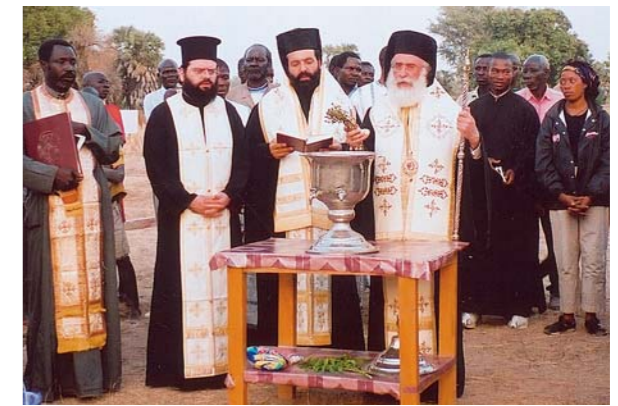
Τὴν Παρασκευὴ 13.01.06 ὁ Σεβασμιώτατος μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Καμερόν κ. Γρηγο-

ρίου τέλεσαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγ. Παντελεήμονος στὸν οἰκισμὸ Γκιρὶ πού χτίστηκε και ἐξοπλίστηκε μὲ τὶς γενναϊόδωρες προσφορὲς τῶν χριστιανῶν τῆς Ξάνθης. Μετὰ τὰ ἐγκαίνια παρετέθη ἑορταστικὸ γεῦμα στοὺς ἐπισήμους πού παρέστησαν και στοὺς ἑκατοντάδες πιστοὺς πού κατέκλυσαν τὸν Ἱ. Ναὸ και τοὺς γύρω χώρους και ἐκδήλωσαν τὶς εὐχαριστίες και τὴν εὐγνωμοσύνη τους γιὰ τὴν δωρεά.

Ἡ ἑπτάήμερη παραμονὴ στὸ Καμερόν πλαισιώθηκε ἀπὸ λατρευτικὲς ἐκδηλώσεις, ὅπως τὴν τέλεση Ἀρχιερατικῆς Θ. Λειτουργίας

στὸν Καθεδρικό Ναὸ τοῦ Γιαουντέ τὴν Κυριακὴ 15 Ἰανουαρίου, τὸ Ἱερὸ βάπτισμα 11 μικρῶν παιδιῶν στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στὸ Θεολογικὸ Σεμινάριο τοῦ Ἁγίου Μάρκου μὲ ἀναδόχους τοὺς λαϊκοὺς ξανθιώτες συνοδοῦς, τὴν ὁμιλία τοῦ Σεβ. Ξάνθης στοὺς ἱεροσποδαστῆς τοῦ Σεμιναρίου, αὐριανοὺς κληρικοὺς και ἱεραποστολοὺς σὲ διάφορα Ἀφρικανικὰ κράτη, ἐπισκέψεις σὲ ἐνορίες ἰθαγενῶν, στὶς Ἑλληνικὲς κοινότητες τοῦ Γιαουντέ και τῆς Ντουάλα και ἐπαφὲς μὲ τοὺς ἐναπομεινάντες Ἑλληνας τοῦ Καμερόν.

Δύο νέες προσπάθειες τῆς Μ.Κ.Ο. «Ἀλληλεγγύη»

Τὶς ἐγκαταστάσεις τοῦ Τομέα Πολιτισμικοῦ Προσανατολισμοῦ γιὰ μετανάστες τῆς Μ.Κ.Ο. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἀλληλεγγύη» στὴν ὁδὸ Στουρνάρη ἐγκαταστάσε στις 05.02.06 ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, παρουσία τοῦ Ὑφνπ. Ἐσωτερικῶν κ. Ἀθ. Νάκου, τοῦ Προέδρου τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἑργατικῆς Ἑστίας κ. Β. Πεκιά και ἄλλων ἐπισήμων. Ὁ Τομέας ἀναπτύσσει προγράμματα πολιτισμικοῦ προσανατολισμοῦ γιὰ 176 σήμερα μετανάστες, οἱ ὁποῖοι παρακολουθοῦν σὲ καθημερινὴ βάση μαθήματα ἐκμάθησης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας και τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ πού παραδίδουν ἔμπειροι και ἐξειδικευμένοι ἐκπαιδευτικοὶ τῆς Μ.Κ.Ο., γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐνταχθοῦν ὁμαλότερα στὴν ἑλληνικὴ κοινωνία.

Ὅπως ἀνέφερε ὁ Μακαριώτατος, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁμιλίας του, «ἡ ἐπιδιώξή μας δὲν εἶναι τόσο ἡ ἐνσωμάτωση τῶν ἀλλοδαπῶν ἀδελφῶν μας στὴν κοινωνία μας, γιατί τὸ ἐγχείρημα αὐτὸ ἐνέχει τὸν κίνδυνο τῆς ἀφαίρεσης τῶν στοιχείων ἰδιοπροσωπίας πού ἔχει ὁ κάθε ἕνας, δηλαδή τῆς ἀπάρνησης τῆς ἴδιας τῆς παράδοσης, τῆς θρησκείας, τῆς καταγωγῆς και τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ ἡ λειτουργικὴ ἐνταξί τους».

Ὁ κ. Φουρλεμάδης τόνισε ὅτι: «Ἡ χρονιά πού ξεκινᾷ ἀποτελεῖ ἔτος ἀνάπτυξης ὑποδομῶν κοινωνικοῦ ἔργου στὴν πατρίδα μας. Εἶναι ἡ

πρῶτη φορά στὴν ἱστορία της κατὰ τὴν ὁποία Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀνοίγεται σὲ τόσοσους πολλοὺς τομεῖς κοινωνικοῦ ἔργου και κάνει περισσότερο ἀπὸ ποτὲ ἐντονη τὴν παρουσία της στὸ κοινωνικὸ σύνολο».

Στὶς 09.02.06 ἐπίσης ἔγιναν ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο τὰ ἐγκαίνια τοῦ ξενοῦ «Μέριμνα» γιὰ συγγενεῖς και συνοδοῦς ἀσθενῶν, οἱ ὁποῖοι νοσηλεύονται σὲ νοσοκομεῖα τῆς Ἀττικῆς και προέρχονται ἀπὸ τὴν ἐπαρχία. Ὁ ξενοῦς αὐτός, πού εἰκονίζεται στὴ φωτογραφία, βρίσκεται στὸν ὁδὸ Ἡρας και Δ. Σέχου στὸ Ν. Κόσμο.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ρωσική διάκριση στον 'Αρχιεπίσκοπο 'Αλβανίας κ. 'Αναστάσιο

Το «Διεθνές Ίδρυμα για την Ένότητα των 'Ορθοδόξων Έθνων», που έδρευε στη Μόσχα, απένειμε στον 'Αρχιεπίσκοπο Τιράνων και πάσης 'Αλβανίας κ. 'Αναστάσιο το «Βραβείο 2005 για εξαιρετική δραστηριότητα προς ένδυνάμωση της ενότητας των 'Ορθοδόξων έθνων». Με το ίδιο βραβείο τιμήθηκαν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Κύπρου κ. Τάσος Παπαδόπουλος, ο Δήμαρχος της Μόσχας κ. Γιούρι Λούζκοφ και το 'Ορθόδοξο Πανεπιστήμιο Μπαλαμάντ του Λιβάνου. Η επίβλητη τελετή απονομής έγινε στις 21 'Ιανουαρίου στη μεγάλη αίθουσα του Καθεδρικού Ναού του Σωτήρος Χριστού, παρουσία 2.500 ατόμων, μεταξύ των οποίων μέλη των διπλωματικών αντιπροσωπειών στη Ρωσία, γνωστοί εκπρόσωποι της τέχνης, του πολιτισμού και της επιστήμης. Στις 22 'Ιανουαρίου, στον ιστορικό Καθεδρικό Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, στο Κρεμλίνο, τελέστηκε η Θ. Λειτουργία συλλειτουργούντων του Πατριάρχου Μόσχας και πάσης Ρωσίας κ. 'Αλεξίου και του Προκαθημένου της 'Εκκλησίας της 'Αλβανίας κ. 'Αναστασίου. 'Αργά το απόγευμα στο Κρεμλίνο οι βραβευθέντες και ο Πατριάρχης είχαν συνάντηση με τον πρόεδρο της Ρωσικής 'Ομοσπονδίας κ. Βλ. Πούτιν και το βρά-

δυ ό έπιτετραμμένος της 'Αλβανικής Πρεσβείας στη Μόσχα κ. Χαλίτ Φουρίκ παρέθεσε προς τιμήν του 'Αρχιεπισκόπου δείπνο στο όποιο παρακάθησαν εκπρόσωποι του Πατριαρχείου Μόσχας και του 'Υπουργείου 'Εξωτερικών της Ρωσίας.

Μεγάλο ενδιαφέρον προκάλεσε ή όμιλία του κ. 'Αναστασίου στο Πανεπιστήμιο του 'Αγίου Τύχωνος στη Μόσχα στις 23.01.05 ενώπιον των φοιτητών και των καθηγητών του Ίδρύματος, καθώς και ή συζήτηση που ακολούθησε.

Η Β' Συνδιάσκεψη Γυναικών στη Β. 'Ελλάδα

Με θέμα «Διαμητροπολιτικό Δίκτυο Γυναικών: Θεσμός και έκφραση χαρισματικής ζωής» πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη από 3 έως 6 Φεβρουαρίου ή Β' Συνδιάσκεψη Γυναικών 'Εκπροσώπων 'Ι. Μητροπόλεων της Β. 'Ελλάδος. Τήν εύθυνη της διοργάνωσης είχε ή Ειδική Συνοδική 'Επιτροπή Γυναικείων Θεμάτων, της οποίας πρόεδρος είναι ό Σεβ. Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος και Γραμματεΰς ό 'Αρχιμ. κ. Πλάτων Κρικρής σε συνεργασία με την 'Ι. Μ.

Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως, ή όποια και φιλοξένησε τη Συνδιάσκεψη στο ξενοδοχείο «Capsis» στη Θεσσαλονίκη.

Μετά το τέλος των συζητήσεων, στις όποιες έλαβαν μέρος 65 εκπρόσωποι 'Ι. Μητροπόλεων και 40 εκπρόσωποι των 'Ενοριών της 'Ι. Μ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως τονίσθηκαν μεταξύ άλλων τα πλεονεκτήματα από την ανάγκη συστάσεως 'Υπηρεσίας Γυναικείων Θεμάτων σε κάθε Μητρόπολη.

'Από τον Προτεσταντισμό στην 'Ορθοδοξία

Ό Frank Schaeffer άμερικανός, πρώην Εύαγγελικός (Προτεστάντης), μυθιστοριογράφος και σκηνοθέτης, έξομολογείται σε βιβλίο του τη μεταστροφή του στην 'Ορθοδοξία. Η πορεία του άρχισε το 1976 και έγινε 'Ορθόδοξος το 1990. Είναι έγγαμος, πατέρας τριών παιδιών και ζει στη Μασσαχουσέτη. «Η μεταστροφή του ύπηρξε μια έξαιρετικά θαρραλέα απόφαση». Είναι υίός παγκοσμίως γνωστού Προτεστάντη συγγραφέα και ιεροκήρυκα. Ό συγγραφέας χαρακτηρίζει το βιβλίο του «χάρτη για ένα ταξίδι διανοητικής και πνευματικής εξερεύνησης» που τον άπομάκρυνε από τον Προτεσταντισμό και τον όδήγησε στην 'Ορθοδοξία. «Η πορεία μου προς την 'Ορθοδοξία ξεκίνησε άσυναίσθητα γύρω στο 1976, όταν άρχισα να θέτω έρωτήματα..., τί σημαίνει ή προφανής πνευματική κατάρρευση του Προτεσταντισμού... Άρχισα να διαβάζω τους 'Εκκλησιαστικούς Πατέρες και να σπουδάζω την εκκλησιαστική ιστορία. Άγόρασα διακόσια βιβλία τα όποια άρχισα να διαβάζω σχολιάζοντας τα... και συνεχίζει την αφήγησή του:

«'Εφθασε κάποια μέρα που έγινε φανερό μέσα μου ότι εάν πιστευα στα βιβλία της ιστορίας που διάβαζα και στα έργα των πατέρων

της 'Εκκλησίας, τότε έπρεπε να διαλέξω ανάμεσα στην Προτεσταντική άποψη για τον κόσμο και στη διδασκαλία της 'Ιερās Παραδόσεως... Έπιμένει στη μελέτη της ιστορίας ό F. Schaeffer και παράλληλα όμολογεί:

«Καθώς μελετούσα την ιστορική 'Εκκλησία, ανακάλυψα ότι είχα σπαταλήσει τον μισό χρόνο της ζωής μου στον Εύαγγελικό Προτεσταντισμό, χωρίς να μάθω ούτε ένα γιώτα για τα παλαιότερα πράγματα... Ήταν σαν να είχε γίνει μια χειρουργική επέμβαση στα έγκεφαλικά νεύρα της Προτεσταντικής Κοινότητας και εξαλείφθηκαν άπ' αυτά ή ιστορία, ή πίστη και ή πρακτική της αρχαίας 'Εκκλησίας. Μου φαίνεται ότι έμεις οι Προτεστάντες είχαμε έσκεμμένα άποφύγει τη μελέτη της ιστορικής 'Εκκλησίας και άσχολούμασταν με άτέλειωτες θεολογικές συζητήσεις. Ίσως οι θεολογικές θεωρίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν εύκολότερα, όπως έμεις θέλουμε, άπ' ό,τι ή ιστορία».

Τήν έμπειρία του από την 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία διατύπωσε ως έξης: «'Από τότε που έγινα 'Ορθόδοξος δέν έχω βρει την "τελειότητα" στην 'Εκκλησία. Πράγματι ή 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία αντιμετώπιζει τόσα προβλήματα όσα είναι και οι άνθρωποι της. **Πρωτ. Κων. Καλλιανός**

Η Αιμοδοσία στην 'Αρχιεπισκοπή

Άκρως άποδοτικό και συγκινητικό είναι το έργο της Αιμοδοσίας που έπιτελείται στις 'Ενορίες της 'Ιερās 'Αρχιεπισκοπής 'Αθηνών, άφου, κατά τον χρόνο που πέρασε, συγκεντρώθηκαν 6.338 φιάλες αίματος, 105 περισσότερες από το 2004. Σε έκθεσή του (17.1.2006) προς τον Μακ. κ. Χριστόδουλο, ό υπεύθυνος του γραφείου Αιμοδοσίας της 'Αρχιεπισκοπής π. Μ.Χάλαρης σημειώνει ότι «άξίζουν πολλά συγχαρητήρια στους ιερείς - υπευθύνους των ένοριακών αίμο-

δοσιών, για τις φιλότιμες προσπάθειες που κατέβαλαν, κατά το παρελθόν έτος, ώστε να έχουμε αυτό το έντυπωμα άποτέλεσμα. Το διακόνημα της αιμοδοσίας το έθεσαν σε προτεραιότητα μεταξύ των ποιμαντικών τους καθηκόντων και, τελικά, κέρδισαν τη "μάχη" με άντιπάλους όλους κείνους που περίμεναν την κάθετη πτώση του τελικού άποτελέσματος σε φιάλες αίματος της 'Αρχιεπισκοπής, ως τεκμήριο... ότι ό κόσμος δέν έμπιστεύεται πια την 'Εκκλησία».

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

«Καὶ ἀναστάντα
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
κατὰ τὰς Γραφάς»

Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

α) Πῶς ἔγινε ἡ Ἀνάσταση;

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ μεγαλύτερο θαῦμα του, τὸ θαῦμα τῶν θαυμάτων του, εἶναι τὸ «σημεῖον Ἰωῆ τοῦ προφήτου», ἡ ὀριστική νίκη του ἐπάνω στοῦ διάβολο καὶ στοῦ θάνατο. Τὰ ἱερά Εὐαγγέλια δὲν προσδιορίζουν μὲ ἀκρίβεια τὸ χρονικὸ σημεῖο τῆς Ἀνάστασης, οὔτε τὸν τρόπο πραγμάτωσής της. Γι' αὐτὸ καὶ στὴν ὀρθόδοξη ἀγιογραφία δὲν εἰκονίζεται ἡ στιγμή αὐτή, οὔτε περιγράφεται. Ἀπλῶς γνωρίζουμε τί συνέβη εὐθὺς ἀμέσως δηλ. τὸ κενὸ μνημεῖο, τὸ σουδάριο, τὸν ἄγγελο, τὶς Μυροφόρες. Ὁ Χριστὸς ἀνέστη τριήμερος, ἀφοῦ παρέμεινε μέσα στὸν τάφο μίᾳ ἡμέρᾳ καὶ μίᾳ νύκτα. Προηγῆθηκε σεισμός, ἀλλὰ τὰ ὀθόνια βρέθηκαν ἄθικτα. Νὰ πῶς περιγράφει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ: «Ὅψέ σαββάτων τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ σεισμός ἐγένετο μέγας ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ, ἦν δέ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιῶν. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναῖξί· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε· οὐκ ἔστιν ὧδε ἡγέρθη γὰρ καθὼς εἶπε, δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος». Ἀναλύοντας τὴν παραπάνω περιγραφὴν ἐπισημαίνουμε: ὅτι:

α. Πρὶν ἔλθει ὁ ἄγγελος ἔχει γίνεῖ ἤδη ἡ Ἀνάσταση, τὴν ὁποῖαν ἀπλῶς ἐκεῖνος πιστοποιεῖ.

β. Μὲ τὸν σεισμόν ἀπεκυλίσθη ὁ λίθος ποῦ ἔφραζε τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ μετακίνηση αὐτὴ ὅμως δὲν ἔγινε γὰρ νὰ ἐξέλθει ὁ ἀνα-

Τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου

στημένος Χριστός, ἀλλὰ γὰρ νὰ εἰσέλθουν μέσα οἱ Μυροφόρες, οἱ ὁποῖες μάλιστα διερωτῶντο καθὼς πῆγαιναν στοῦ μνημείου, ποῖός θά μπορούσε νὰ ἀποκυλίσει τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου.

γ. Κανεὶς δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀνάσταση τοῦ Κυρίου, ἡ ὁποία ἔγινε σὲ πλήρη σιωπὴ καὶ γαλήνη, χωρὶς νὰ συνοδευθεῖ ἀπὸ θόρυβο ἢ ἄλλες ἐκδηλώσεις ἡχηρές. Τὰ πάντα ἐξελίχθησαν ἡσυχα καὶ ἀθόρυβα.

δ. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴ ἀποδίδει ὁ ἀναστάσιμος ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας: «Κύριε, ἐσφραγισμένου τοῦ τάφου ὑπὸ τῶν παρανόμων προῆλθες ἐκ τοῦ μνήματος καθὼς ἐτέχθης ἐκ τῆς Θεοτόκου. Οὐκ ἔγνωσαν πῶς ἐσαρκώθης οἱ ἀσώματοί σου ἄγγελοι. Οὐκ ἤσθοντο πότε ἀνέστης οἱ φυλάσσοντές σε στρατιῶται. Ἀμφότερα γὰρ ἐσφράγισται τοῖς ἐρευνησίν». Νὰ καὶ ἕνας ἄλλος παρόμοιος ὕμνος: «Κύριε, ὡς περ ἐξῆλθες ἐσφραγισμένου τοῦ τάφου, οὕτως εἰσῆλθες καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων πρὸς τοὺς Μαθητάς σου». Δηλ. χωρὶς θόρυβο χωρὶς τυμpanοκρουσίες, χωρὶς νὰ τὸ πάρει εἶδηση κανεὶς.

β) Γεγονὸς μαρτυρημένο ἢ Ἀνάσταση

Ὅσο, ὅμως, ὁ τρόπος καὶ ἡ χρονικὴ στιγμή τῆς Ἀνάστασης μᾶς εἶναι ἄγνωστα, ἀντίθετα μᾶς εἶναι γνωστὲς πολλὲς μαρτυρίες γὰρ τὴν πραγματικότητα τῆς Ἀνάστασης, σὲ τέτοιο μάλιστα βαθμὸ, ὥστε νὰ μὴν ἀμφιβάλλουμε διόλου γι' αὐτήν. Ἡ ἐμπειρία καὶ ἡ μαρτυρία τῶν σωματικῶν ἐμφανίσεων τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν Ἀνάσταση εἶναι συγκλονιστικές. Ὁ ἀνα-

στημένος Χριστὸς ἐμφανίζεται 11 φορές «ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος». Οἱ 11 Χριστοφάνειες αὐτὲς εἶναι οἱ ἐξῆς: Στὴ Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, στὶς Μυροφόρες, στὸν Πέτρο, στοὺς δύο μαθητὲς πορευομένους πρὸς τοὺς Ἐμμαούς, στοὺς 10 Μαθητὲς ἀπόντος τοῦ Θωμᾶ, στοὺς 11 μαθητὲς παρόντος τοῦ Θωμᾶ, στὴ θάλασσα τῆς Γαλιλαίας, στὸν εὐρύτερο χορὸ τῶν Μαθητῶν πάνω ἀπὸ 500, στὸν Ἰάκωβο, στοῦ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν πρὸς τοὺς 11, στὸν Παῦλο. Μὲ αὐτοὺς ὅλους ὁ Χριστὸς συνομίλησε συνέφαγε, συνέπνε, τοὺς εὐλόγησε. Οἱ ἐμφανίσεις αὐτὲς ἔγιναν σὲ πολλὰ καὶ διαφορετικὰ πρόσωπα, σὲ διαφορετικούς τόπους σὲ διαφορετικὸ χρόνο. Ἀπὸ τὶς διηγήσεις τῶν Εὐαγγελίων συμπεραίνουμε ὅτι ὁ ἀναστημένος Χριστὸς εἶχε σῶμα ἀληθινὸ, δὲν ἦταν ὄραμα, οὔτε φάντασμα. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς προκαλεῖ τοὺς Μαθητὲς του νὰ ἀντιληφθοῦν πῶς ἔχει σῶμα. «Πνεῦμα, σάρκα καὶ ὅστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα» λέ-

γει. Τρώγει μαζί τους γὰρ νὰ τοὺς ἀποδείξει ὅτι ἔχουν μπροστά τους σωματικῶς τὸν Διδάσκαλο. Καὶ ἔπειτα κανεὶς ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη δὲν ἀμφισβήτησε τὴν Ἀνάσταση.

γ) Θεωρίες ἀρνήσεως τῆς Ἀναστάσεως

Ἡ ἀμφισβήτηση γεννήθηκε ἀργότερα, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ θέλησαν νὰ πολεμήσουν τὴν πίστη. Γιατί ἤξευραν ὅτι ἂν ὁ Χριστὸς δὲν ἀναστήθηκε τότε καταρρεῖ ὅλο τὸ οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ κυριότερες θεωρίες τῶν ἀρνητῶν καὶ ὀρθολογιστῶν εἶναι οἱ ἐξῆς:

α. Τὸν ἐκλεψαν οἱ Μαθητὲς. Ἀλλὰ πῶς μπόρεσαν νὰ τὸν κλέψουν οἱ φοβισμένοι καὶ περιδεεῖς μαθητὲς; Πῶς ἡ φρουρὰ δὲν τοὺς ἀντελήφθη, πῶς τὰ ὀθόνια ἔμειναν ἀνέπαφα; Καὶ ὕστερα πῶς ἄλλαξαν ψυχολογικὰ οἱ Μαθητὲς καὶ ἐγκατέλειψαν τὸν φόβο καὶ ἀνεδέιχθησαν ἥρωες; Πῶς ἐξηγεῖται ἡ μεταστροφή των, ἂν δὲν μεσολάβησε κάτι τὸ θαυμαστό; Καὶ ποῖός εἶδε τὴν κλοπὴ; Γιατί δὲν τιμωρήθηκε ἡ φρουρὰ; Στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ δὲν ὑπάρχει ἀπάντηση.

β. Ὁ Χριστὸς δὲν ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἔπαθε νεκροφάνεια καὶ ξύπνησε μέσα στοῦ μνήμα. Ἀλλὰ ποῦ βρῆκε τὴ δύναμη νὰ ἀποκυλίσει τὸν λίθον καὶ νὰ βγεῖ ἔξω; Πῶς δὲν τὸν εἶδαν οἱ φρουροί; Πῶς δὲν ἔπαθε ἀσφυξία ἀπὸ τὰ σουδάρια; Πῶς μπόρεσε νὰ σταθεῖ στὰ πόδια του ὕστερα ἀπὸ τέτοιο μαρτύριο; Πῶς ἐμφανίσθηκε σὲ διαφορετικούς τόπους σχεδὸν τὴν ἴδια στιγμή; Ποῦ τελικὰ πέθανε; Πόσο μεγάλος ἀπατεώνας πρέπει νὰ ἦταν; Καὶ στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ δὲν ὑπάρχει ἀπάντηση.

γ. Ἡ Ἀνάσταση ὑπῆρξε φαντασία τῶν μαθητῶν. Ἐνόμισαν ὅτι τὸν εἶδαν ἀναστημένο καὶ τὸ διέδωσαν. Ἀλλὰ τότε πῶς ἐξηγεῖται ἡ ὁμαδικὴ ὑπνωσὴ τους; Πῶς τέτοια εὐπιστία ἀπὸ μέρος τους ὅταν τὰ Εὐαγγέλια τοὺς ἐμφανίζουν δύσπιστους στὶς πληροφορίες τῶν γυναικῶν ὅτι εἶδαν τὸν Κύριον ἀναστάντα; Καὶ ἂν συμβαίνει ὄντως αὐτό, τότε πρέπει τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ νὰ βρῆσκειται ἄθικτο στὸν τάφο. Γιατί δὲν τὸ ξέθαψαν οἱ Φαρισαῖοι γὰρ νὰ ἀποδείξουν τὴν ὁμαδικὴ φαντασίωση τῶν Μαθητῶν; Οἱ θεωρίες αὐτὲς γρήγορα κατέπεσαν

Ὁ Προθάλαμος τοῦ Παναγίου Τάφου.

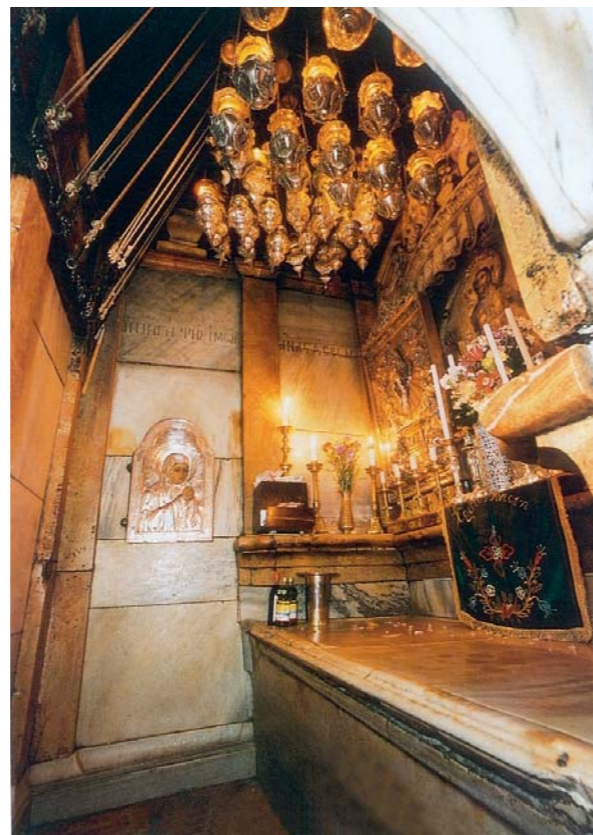
υπό τὰ πλήγματα τῆς κριτικῆς. Κανείς σήμε-
ρα δὲν τὶς δέχεται.

δ) Οἱ προεκτάσεις τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χρι- στοῦ στὸν ἄνθρωπο

Εἶναι θεωρίες ποὺ ἐκτρέφει ἡ ἄρνηση παρα-
δοχῆς τοῦ θαύματος καὶ ἡ προσπάθεια ἐρμη-
νεύειας του μὲ φυσικούς τρόπους. Ἄλλ' ἢ Ἀνά-
σταση τοῦ Χριστοῦ, ὅπως τὸ εἴπαμε, εἶναι τὸ
μεγαλύτερο θαῦμα του. Εἶναι ἐκπληκτικὸ
δεῖγμα τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, ποὺ ξεπερνᾶ καὶ
φθάνει πέρα ἀπὸ τοὺς φυσικούς νόμους. Οἱ
ἀναστάσεις νεκρῶν ποὺ εἶχε κάνει μέχρι τότε
ὁ Χριστὸς δὲν μοιάζουν μὲ τὴ δική του Ἀνά-
σταση. Ἐκεῖ ἐξωποιοῦσε τὶς νεκρωμένες λει-
τουργίες τῆς ζωῆς, ὅμως τὸ σῶμα τῶν ἀναστη-
μένων παρέμεινε φθαρτὸ καὶ κάποτε αὐτοὶ οἱ
ἄνθρωποι πέθαναν γιὰ δευτέρη φορά. Στὴν
Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ
εἶναι μὲν σῶμα ὑλικό, ποὺ ὑπάρχει ὅμως μὲ
τὸν τρόπο τοῦ ἀκτίστου. Ἔτσι ἐνῶ μπορεῖ νὰ
διαπερνᾶ σὰν ἀέρας τὶς κλειστὲς πόρτες τοῦ
υπερώου, τὸ ἴδιο αὐτὸ σῶμα ὡς ὑλικὸ ψη-
λαφᾶται ἀπὸ τὸν Θωμᾶ ἢ τρώγει ὑλικὴ τροφή
ὅπως τὰ δικά μας σώματα. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι
μετὰ τὴν Ἀνάσταση ἔχουμε ἕνα διαφορετικὸ
τρόπο ὑπαρξῆς τῆς ἀνθρώπινης φύσεως τοῦ
Χριστοῦ, πράγμα ποὺ προειδοποιεῖ ὅλους μας
γιὰ τὴν ἑτερότητα ποὺ μᾶς περιμένει μετὰ θά-
νατον, ὅταν καὶ μεῖς θὰ ἀποβάλουμε τὸ φθα-
ρτὸ καὶ θὰ ἐνδυθοῦμε τὸ ἄφθαρτο στοιχεῖο μας.
Μεγάλη σημασία πρὸς τοῦτο ἔχουν οἱ διηγή-
σεις τῶν Εὐαγγελίων γιὰ τὴν Μαρία τὴν Μαγ-
δαληνὴ μέσα στὸν κῆπο ποὺ βλέπει τὸν ἀνα-
στημένο Χριστὸ καὶ τὸν ἐκλαμβάνει γιὰ κη-
πουρό, ἢ γιὰ τοὺς δύο Μαθητὲς ποὺ πορεύονται
πρὸς Ἐμμαοὺς μαζί μὲ τὸν Χριστὸ, ποὺ τὸν
παίρνουν γιὰ ἕνα ἄγνωστο συνοδοιπόρο. Γιατί
δὲν τὸν ἀναγνωρίζουν ἐνῶ τὸν ξέρον; Τὸν ἀνα-
καλύπτουν στὸ τέλος, ἀφοῦ στὴν ἀρχὴ ἐπλα-
νήθησαν. Δὲν ξέρουσε γιατί. Κάτι τὸ διαφορε-
τικὸ ὑπάρχει τώρα πάνω στὸ Χριστὸ, ποὺ δὲν
μαθαίνεται, ἀλλὰ βιώνεται. «Τὸ σῶμα τοῦ
ἀναστημένου Χριστοῦ εἶναι ἡ ἀνθρώπινη φύ-
ση ἐλεύθερη ἀπὸ κάθε περιορισμὸ καὶ κάθε
ἀνάγκη, εἶναι ἕνα ἀνθρώπινο σῶμα μὲ σάρκα
καὶ ὀστᾶ, ποὺ ὅμως δὲν ἀντλεῖ ζωὴ ἀπὸ τὶς βιο-

λογικὲς του λειτουργίες, ἀλλὰ ὑποστασιάζεται
σὲ πραγματικὴ ὑπαρξὴ χάρις στὴν προσω-
πικὴ σχέση μὲ τὸ Θεό, ποὺ αὐτὴ καὶ μόνη τὸ
συνιστᾶ καὶ τὸ ζωοποιεῖ» (Χρ. Γανναρᾶ σ. 175).

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ σημαίνει καὶ τὴ
συνανάσταση ὅλου τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ὁ
Χριστὸς «συνανέστησε παγγενῆ τὸν Ἀδὰμ,
ἀναστὰς ἐκ τοῦ τάφου». Ὁ Ἄπ. Παῦλος εἶναι
κατηγορηματικός: «Ὡσπερ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάν-
τες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάν-
τες ζωοποιηθήσονται» (Α' Κορ. ιε, 21). Μὲ τὸν
θάνατο τοῦ Χριστοῦ καταργεῖται ὁ θάνατος
σὰν κεντρὴ τῆς ἀμαρτίας καὶ ἡ ἀθανασία ἐπα-
νέρχεται στὸν κόσμον τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Χρι-
στὸς γίνεται «πρωτότοκος τῶν νεκρῶν» καὶ
μᾶς λυτρώνει ἀπὸ τὸ φόβο καὶ τὴν ἀγωνία.
Τώρα «μηδεὶς φοβείσθω θάνατον, ἠλευθέρωσε
γὰρ ἡμᾶς ὁ τοῦ Σωτῆρος θάνατος». Ἔτσι
ἐφεξῆς πορευόμαστε ὅλοι μας πρὸς τὴ ζωὴ καὶ
τὴν ἀθανασία. «Ἐκ θανάτου πρὸς ζωὴν καὶ ἐκ
γῆς πρὸς οὐρανὸν Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμᾶς διεβί-
βασεν», αὐτὸ εἶναι τὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσε-
ως. Καὶ μὲ αὐτὸ τὸ μήνυμα ἀρθρώνουμε τὴ ζωὴ
μας καὶ τὴν ἐλπίδα μας.

Ὁ νεκρὸς θάλαμος τοῦ Παναγίου Τάφου.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ*

Αὐτονομία καὶ μὴ αὐτονομία

Στὴ σημερινή μου εἰσήγηση δὲν θὰ θελήσω
νὰ ἐμπλακῶ στὸν ἀτέρμονα δρόμο νὰ δώσω
ἕνα ἢ περισσότερους ὀρισμούς γιὰ τὸ τί εἶναι
πολιτισμὸς ἢ νὰ μιλήσω γιὰ τὰ εἶδη τοῦ πο-
λιτισμοῦ ἢ τῶν πολιτισμῶν. Ἡ ἂν ἀκόμα
εἶναι θεμιτὸ νὰ διακρίνουμε τὸν πολιτισμὸ σὲ
τεχνολογικὸ ἢ πνευματικὸ. Θὰ ξεκινούσα ἀ-

Τοῦ Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου
Ὁμ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

πλὰ λέγοντας ὅτι μπορεῖ νὰ γίνει δεκτὴ ἡ δια-
τύπωση ὅτι «τὸ σύνολο τῶν αὐτονομήτων μιᾶς
κοινωνίας χαρακτηρίζεται ὡς πολιτισμὸς».

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι μία κοινωνία οἰκοδο-
μεῖται καὶ λειτουργεῖ μὲ μία ἄλφα ἢ βῆτα
ἀντίληψη τοῦ κόσμου, χρησιμοποιοῖ ἀνάλογα
τὸ λόγο, ἔχει ἀπόψεις γιὰ τὸ τί εἶναι ὁμορφο
καὶ τί ἄσχημο, χρήσιμο ἢ ἄχρηστο, δίκαιο ἢ
ἄδικο, γιὰ τὸ πῶς ὀφείλει νὰ διαχειρίζεται τὰ
ἀγαθὰ, γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἀποκτᾶ τὶς
γνώσεις, γιὰ τὴν ἀξία καὶ τὴν ἄσκηση τοῦ
σώματος, γιὰ τὸ πῶς ἀρθρώνει τὶς ἀνθρώπινες
σχέσεις. Ἄν οἱ τελευταῖες θὰ οἰκοδομηθοῦν
μὲ βάση τὸ συμφέρον καὶ τὶς ἀνταλλαγές, ἢ
μὲ διάφορες σκοπιμότητες συγγένειας, παρα-
γωγῆς, ἀμυνας ἢ μὲ κανόνες ποὺ βασίζονται
στὴν ἀλληλεγγύη καὶ στὴν ἀνιδιοτέλεια.

Μιὰ κοινωνία, λοιπόν, λειτουργεῖ μὲ πολιτι-
σμικούς κώδικες ποὺ ἀφοροῦν σὲ ὅλα τὰ ἐπί-
πεδα ζωῆς αὐτῆς τῆς κοινωνίας. Συμβαίνει,
ὅμως, λόγῳ κοινωνικῶν μεταβολῶν ἢ ἄλλων
αἰτιῶν συγκεκριμένα ἄτομα ἢ ὁμάδες πληθυ-
σμοῦ νὰ ἀποστασιοποιοῦνται καὶ νὰ μὴ λει-
τουργοῦν σ' αὐτὲς τὰ «αὐτονομία» τοῦ περι-
βάλλοντος πολιτισμοῦ ὡς αὐτονομία.

* Εἰσήγηση στὴ διημερίδα μὲ θέμα «Ἐκκλησία καὶ
Πολιτισμὸς» ποὺ διοργάνωσε τὸ κέντρο Μελέτης καὶ
Ἔρευνας τοῦ Ὁρθοδόξου Πολιτισμοῦ τοῦ Ἰδρύματος τῆς
Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς στὸ Χαλάνδρι, 7 καὶ
8 Ἰουνίου 2002.

Ἡ ποιότητα, ὅμως, τῶν ἀνθρωπίνων σχέσε-
ων εἶναι ἐκείνη ποὺ καθορίζει τὴ σχέση, τὶς
σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ μὲ τὸν περιβάλλον-
τα κόσμον, μὲ τὰ πράγματα. Ποιὰ, ὅμως, εἶναι
ἡ προϋπόθεση αὐτῆς τῆς ποιότητας ποὺ θὰ
συντελέσει στὴ διαμόρφωση τῶν σχέσεων καὶ
στὴ δικτύωση πεδίων πολιτισμικῆς ἐκ-
φράσεως καὶ πολιτισμικῶν δραστηριοτήτων
ἔτσι ὥστε νὰ δικαιούμεθα ἢ νὰ τολμοῦμε νὰ
μιλᾶμε γιὰ ἕνα Πολιτισμὸ Ἀγάπης;

Νομίζω, ὅτι, ἤδη μιλώντας γι' αὐτὸν τὸν Πο-
λιτισμὸ, θέσαμε καὶ τὴν προϋπόθεση. Ὀνο-
μάσαμε αὐτὸ ποὺ τὸν προσδιορίζει ἢ ἔπρεπε
νὰ τὸν προσδιορίζει, δηλαδή, τὴν Ἀγάπη. Στὸ
ζητούμενο θέμα τῆς διημερίδος μας: Ἐκκλη-
σία καὶ Πολιτισμὸς ἢ τί εἶναι Ὁρθόδοξος Πο-
λιτισμὸς θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ Ἐκ-
κλησία τοῦ Χριστοῦ προτείνει ἕνα πολιτισμὸ
ἀγάπης, γιατί ὁ ἀποκεκαλυμμένος Θεὸς ἀγά-
πη ἐστὶ στὴν οὐσία του καὶ ἀγαπητικὸς στὶς
διαπροσωπικὲς σχέσεις τῶν τριῶν Προσώπων
τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἐξ ἀγάπης, στὴ συνέχεια,
δημιουργεῖ τὸν κόσμον καὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐξ
ἀγάπης στέλνει τὸν μονογενῆ Υἱὸν Του γιὰ
νὰ τοὺς σώσει διδάσκοντάς τους μὲ τὸ μονα-
δικὸ παράδειγμά Του, ἀφήνοντας ἔτσι, ὁ ἄπει-
ρος Θεός, μεγάλα περιθώρια γιὰ νὰ ἐμπνεῖ
ἄπειρες μορφές ἐκδηλώσεως τῆς ἀγάπης.

Ἡ πιὸ μεγάλη ἐντολή

Πιὸ πάνω μιλήσαμε γιὰ πρόταση τῆς
Ἐκκλησίας ὥστε τὸ σύνολο τῶν ἐκδηλώσεων
τοῦ ἀνθρώπου νὰ διακρίνεται ἀπὸ τὴν ἀγάπη.

Ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς εἶχε ἤδη, ἀποκρινόμενος
στὸν πειράζοντα αὐτὸν Νομικὸν γιὰ τὸ ποιὰ
εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη ἐντολή στὸ Νόμον, μιλήσει
γι' αὐτὸ ἀναφερόμενος στὴν ἀγάπη πρὸς τὸν
Θεὸ καὶ πρὸς τὸν πλησίον (Ματθ. 22, 24-40).
Καὶ πιὸ κάτω ὑπέδειξε τὰ ἀξιολογικὰ κριτήρια
βάσει τῶν ὁποίων θὰ κριθοῦμε στὴ μέλλουσα
Κρίση. Εἶναι τὰ ἕξι εἶδη τῆς ἀγάπης τοῦ Εὐαγ-
γελίου τῆς Κρίσεως (Ματθ. 25, 31-46).

Μὲ τὴν ἄσκηση τῆς ἀγάπης ὡς τῆς πιὸ με-
γάλης ἐντολῆς ἔχουμε τὴ δυνατότητα νὰ

βροῦμε τὸν ἴδιο τὸν Θεὸ καὶ γιατί α) στὸ πρόσωπο τοῦ ἐλαχίστου ἀδελφοῦ ταυτίζεται ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς μετ' ἐκείνον («εἶδες τὸν ἀδελφόν σου εἶδες τὸν Θεόν σου») καὶ γιατί β) «ὁ Κύριος εἰς τὰς ἰδίας ἐγκέκρυπται ἐντολάς, καὶ τοῖς ζητοῦσιν αὐτὸν κατ' ἀναλογίαν εὐρίσκονται» (Μάρκος ὁ Ἀσκητής). Ἐὰν λάβουμε δὲ σοβαρὰ ὑπ' ὄψη ὅτι «ταῦτα πάντα τὰ ἕξι εἶδη τῆς ἀγάπης δύνανται νὰ ἐπιτελοῦνται καὶ σωματικῶς ἀλλὰ καὶ ψυχικῶς: διπλῶν γὰρ ὄντων ἡμῶν, ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, δύνανται ταῦτα διπλῶς κατορθωθῆναι» σύμφωνα μετ' τὴν ἑρμηνεία τοῦ Θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας (12ος αἰώνας), τότε εἶναι δυνατόν νὰ κατανοήσουμε τὸ μεγαλειῶδες φιλανθρωπικὸ ἔργο ποῦ ἐπετέλεσαν οἱ Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες στὸ διάβα τῆς ἱστορίας. Καὶ ποῦ μποροῦν ἀκόμη νὰ συνεχίσουν νὰ ἐπιτελοῦν μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων.

Ὁλόκληρη ἡ πολιτιστικὴ δημιουργία, ἡ ὑλικοτεχνικὴ-τεχνολογικὴ καὶ ἡ πνευματικὴ μπορεῖ νὰ ἔχει ὡς πρῶτον αἴτιον καὶ κινῶν ἀλλὰ καὶ στόχο τὴν ἀνάγκη κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωση ἐνὸς Θεοῦ ἀγαπῶντος καὶ δημιουργικοῦ. Ἐὰν ὁ Θεὸς διαθέτει, καὶ γι' αὐτὸ ἐπιζητοῦμε ἀπ' αὐτὸν τὸ μέγα ἔλεος, ταυτόχρονα μακαρίζει τοὺς ἐλεήμονες.

Ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος περιγράφει τὴν ἐλεήμονα καρδίαν καὶ μᾶς δίδει τὸ μέτρον καὶ τὸ ἄνοιγμα αὐτῆς τῆς μεγαλοκαρδίας. Ὅταν ρωτήθηκε τί εἶναι «καρδία ἐλεήμων» ἔδωσε τὴν ἀκόλουθη ἀπάντηση: «καῦσις καρδίας ὑπὲρ πάσης τῆς κτίσεως, ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν ὀρνέων, καὶ τῶν ζώων, καὶ τῶν δαιμόνων, καὶ ὑπὲρ παντὸς κτίσματος. Καὶ ἐκ τῆς μνήμης αὐτῶν, καὶ τῆς θεωρίας αὐτῶν ρέουσιν οἱ ὄφλαμοι αὐτοῦ δάκρυα. Ἐκ τῆς πολλῆς καὶ σφοδρᾶς ἐλεημοσύνης τῆς συνεχούσης τὴν καρδίαν, καὶ ἐκ τῆς πολλῆς καρτερίας ἢ καρδία αὐτοῦ, καὶ οὐ δύναται βαστάξει, ἢ ἀκοῦσαι, ἢ ἰδεῖν βλάβην τινά, ἢ λύπην μικράν ἐν τῇ κτίσει γινομένην. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὑπὲρ τῶν ἀλόγων, καὶ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας, καὶ ὑπὲρ τῶν βλαπτόντων αὐτὸν ἐν πάσῃ ὥρᾳ εὐχὴν μετὰ δακρῶν προσφέρει, τοῦ φυλαχθῆναι αὐτούς, καὶ ἰλασθῆναι αὐτοῖς, ὁμοίως καὶ ὑπὲρ τῆς φύσεως τῶν ἑρπετῶν ἐκ τῆς πολλῆς αὐτοῦ ἐλεημοσύνης τῆς κινουμένης ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀμέτρως καθ'

ὁμοιώματα τοῦ Θεοῦ» (Ἀββᾶ Ἰσαὰκ τοῦ Σῦρου, Ἄπαντα τὰ εὐρεθέντα Ἀσκητικά, Λόγος ΠΑ', Σ. 306).

Πολιτιστικὴ δημιουργία

Ἐχομε, λοιπόν, μετ' τὰ εἶδη τῆς ἀγάπης τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Κρίσεως ἕνα ὁλοκληρωμένο τρόπο διαχείρισης τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀναγκῶν τους. Ἐδῶ περιγράφεται καὶ ἐκδιπλώνεται ὅλη αὐτὴ ἡ συμπαντικὴ φροντίδα καὶ μέριμνα ποῦ περιγράφει ὁ Ἀββᾶς Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος. Αὐτὴ ἀναπτύχθηκε μετ' ἀγαλλύμερο ἢ λιγότερο ἐνδιαφέρον καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ὡς ἐκκλησιαστικὴ κοινωνικὴ διακονία καὶ ὡς θεωρία καὶ ὡς πράξη. Παράλληλα ἐνέπνευσε ἀτομικὲς ἢ συλλογικὲς πολιτιστικὲς δραστηριότητες σὲ ὅλες τὶς πτυχές τοῦ πολιτιστικοῦ γίγνεσθαι (στὴν οἰκονομία, στὶς τέχνες, στὶς ἐπιστῆμες, στὸ δίκαιο, στὴ λογοτεχνία, στὴν ἐπικοινωνία κ.ἄ.).

Μὲ ἀφειρητὰ καὶ πυρήνα τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ἀγάπης μποροῦμε νὰ ἰσχυρισθῶμε, ὅτι δημιουργήθηκε μία ὁλόκληρη πολιτιστικὴ δημιουργία. Ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ὅταν ἐτέθησαν βασικὲς κατευθύνσεις γιὰ τὸν καταμερισμό, τὴν ἀρμοδιότητα καὶ τὴ δικαιοδοσία στὴν ἱεραποστολικὴ ἐργασία («ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν»), συμφωνήθηκε ὁ κοινὸς παρονομαστής: «μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύομεν». Συμφωνία ποῦ τηρήθηκε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Παῦλος «ἐσπούδασε αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι» (Γαλάτας 2, 9-10). Ἡ «λογία» ποῦ καθιέρωσε ὁ Ἀπ. Παῦλος, ἦταν ἀσφαλῶς μία ἀπὸ τὶς πολλὰ καὶ ποικίλες μορφές, μετ' ὅτι οἱ ὁποῖες ἐξασκεῖτο ἢ «μνήμη τῶν πτωχῶν» στὴν πρώτη Ἐκκλησία.

Στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱεραρχία μάλιστα σπουδαιότητα θέση ἔχει ἡ διακονία τῆς ἀγάπης. Τὸ λόγιον τοῦ Κυρίου «ὁ θέλων πρῶτος εἶναι ἔστω πάντων διάκονος» ἐφαρμόζεται καὶ μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν. Τὸ πρωτεῖο τῆς Ρώμης στὴν πρώτη Ἐκκλησία δὲν στηριζόταν τόσο στὴν ἀποστολικὴ τῆς προέλευση ὅσο στὸ ὅτι προῖστατο τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς ὡς προκαθήμενης τῆς ἀγάπης.

Ἀγάπη ἀσκουμένη ἐνέπνεε τὴ δημιουργία κανόνων οἰκονομικῆς κατανομῆς πόρων καὶ παροχῶν, τὴ διατύπωση διατάξεων νομικῶν πρὸς διευθέτηση ἀρμοδιοτήτων ποικίλων προσώπων, τὴν ἐξέυρεση τρόπων ἐκδικάσεως καὶ ἐπιλύσεως διαφορῶν. Ὁδήγησε στὴν οἰκοδόμηση καταλλήλων φιλανθρωπικῶν καταστημάτων ὅπως ξενῶνων, νοσοκομείων, ὄρφανοτροφείων. Ὁ περίβολος τῶν ἱ. Ναῶν διαμορφώθηκε ἔτσι ὥστε νὰ εἶναι ἐφικτὴ καὶ ἀξιοπρεπὴς ἡ φροντίδα ἀναξιοπαθόντων προσώπων. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἐπιστήμης καὶ ἰδιαίτερα τῆς ἱατρικῆς ἐγινε ἐπὶ τὸ φιλανθρωπότερον. Τὰ κηρύγματα καὶ οἱ ὁμιλίαι, ἕνα εἶδος οἰκοδομητικῆς καὶ ψυχοφελούς γραμματείας κατεύθυναν τοὺς πιστοὺς πρὸς αὐτὴν τὴν ἀσκηση. Ἡ εἰκαστικὴ ἀποτύπωση τῆς Δευτέ-

ρας Παρουσίας στὴ διαχρονικὴ τῆς διαζωγράφηση καταδεικνύει τὴν μετ' ἀσκήσεως τῆς ἀγάπης σ' ἕνα πνεῦμα δικαιοκρισίας καὶ τελικῆς ψυχοστασίας.

Ἐὰν τὸ Εὐαγγέλιο τῆς Κρίσεως ὑπογραμμίζει καὶ περιγράφει, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μετ' ὅλην τὴν ποιητικὴ τῆς ἐκφραση αὐτῆς τῆς ἀγάπης. Τὴν μεταγράφει ὀρίζοντάς τινος ἐμπειρικὰ - ἐνεργητικὰ (ἢ ἐκτελεστικὰ) στὴν πιὸ ἐνεργητικὴ ὄντολογία. Ἡ ἀγάπη ἐνεργεῖ μετ' αὐτόν, ἐκείνον ἢ τὸν ἄλλο τρόπο. Ἐτσι παραμένει διαχρονικὴ καὶ ἄχρονη, ἱστορικὴ καὶ αἰώνια, παροντικὴ καὶ ἐσχατολογικὴ. Ὑπερβαίνει τὴν πίστη καὶ τὴν ἐλπίδα, γιατί τὸ πιὸ σπουδαῖο εἶναι ἡ ἀγάπη (μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη) γι' αὐτὸ καὶ συνιστᾶ «διώκετε (ἐπιδιώκετε λοιπόν) τὴν ἀγάπην» (Α' Κορ. 12,31 - 14,1).

Στὸ Εὐαγγέλιο τῆς Κρίσεως ὁ βασιλεὺς θὰ ἀπευθύνει τὸ «ἐλάτε οἱ εὐλογημένοι ἀπ' τὸν Πατέρα μου» σὲ ἐκείνους ποῦ ἔδωσαν στὴ ζωὴ τους σημάδια αὐτῆς τῆς ἀγάπης, τὰ ὁποῖα καὶ στοιχειοθετοῦν ἕνα εἶδος εἰσιτηρίου ἢ συνθήματος, περατικοῦ λόγου (password). Εἶναι αὐτοὶ οἱ ἐλεήμονες, γιὰ τοὺς ὁποῖους κάνει λόγο ὁ ἴδιος ὁ Ἐλεήμων Κύριος στοὺς Μακαρισμοὺς συνοψίζοντας σ' αὐτοὺς καὶ ἐμπεριέχοντας σ' αὐτοὺς ὅλους τοὺς Μακαρίους ποῦ πῆραν στὰ σοβαρὰ τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία Του καὶ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ ὄρος γιὰ νὰ φέρουν ὡς μῆνυμα, τὸ ὄραμα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ποῦ ἤδη ἐβίωσαν, στοὺς ὑπολοίπους. Εἶναι αὐτοὶ ποῦ ἐνεργοποίησαν μετ' «λόγο ἐμπρακτο» καὶ «πράξη ἐλλόγιμη» καὶ σὲ ποικίλες μορφές τὸν Πολιτισμὸ τῆς Ἀγάπης.

Ἡ Δευτέρα Παρουσία καὶ ἡ Μέλλουσα Κρίση. Εἰκόνα, Ἰ.Ν. Ἀγ. Γεωργίου Πολιχνίτου, Λέσβος, 1786.

Τοῦ Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμοῦ

ΕΝΑ πολυσυζητημένο πρόβλημα θίγει ή ακόλουθη επιστολή. Ἐφοῦ ὁ κληρικὸς μᾶς ἀναφερθεῖ στὰ διάφορα στάδια τῆς Θείας Λειτουργίας, κατὰ τὰ ὅποια τὸ σῶμα τῶν ἐκκλησιαζομένων ζητεῖ ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ δεχθεῖ τὰ δῶρα του καὶ νὰ τὰ ἀγιάσει, νὰ δεχθεῖ δὲ καὶ τοὺς ἴδιους νὰ τὰ μεταλάβουν, παρατηρεῖ:

«Στὸ “μετὰ φόβου Θεοῦ...” οἱ περισσότεροὶ χριστιανοὶ μένουμε μαρμαρωμένοι καὶ δὲν προσερχόμαστε. Ὅλοι μας παρακαλοῦσαμε πρὶν καὶ τώρα πού μᾶς καλεῖ ὁ Θεὸς ἐμεῖς στεκόμαστε σὰ νὰ μὴν ἀπευθύνεται σὲ μᾶς ἢ πρόσκληση. Στὴ συνέχεια, ἐνῶ δὲν κοινωνήσαμε Τὸν εὐχαριστοῦμε πού μᾶς ἀξίωσε νὰ

νικότερη συμμετοχή τους στὴ Λατρεία. Θὰ πρότεινα νὰ τολμήσουμε ἐπιτέλους κάποια ἔρευνα. Μεθοδική, μὲ ἐπιστημονικὴ ἀντικειμενικότητα, γιὰ νὰ σταματήσει ὁ καθένας μας νὰ ἰσχυρίζεται ὅ,τι θέλει. Μιὰ ἔρευνα ἢ ὁποία θὰ δείξει σὲ ποιά ἔκταση καὶ σὲ ποιοῦ βαθμὸ τὰ λόγια τῆς Λατρείας ἀποτελοῦν αὐτὸ γιὰ τὸ ὁποῖο γράφτηκαν: *τὴν προσευχητικὴ κραυγὴ τῶν ἐκκλησιαζομένων.*

Ἄρκετοὶ πιστοὶ παρευρίσκονται μὲ εὐλάβεια κατὰ τὴ Λατρεία καὶ προσάγουν στὸν Θεὸ τὸν ἐνδιάθετο λόγο τους. Δὲν μᾶς φθάνει ἡ ἀτομικὴ τους προσευχή, ὅμως. Γιὰ νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησία ὄντως αὐτὸ πού ἐκλήθη νὰ εἶναι, ἀπαιτεῖται νὰ συμπίπτει ἡ κοινὴ μας προσευχὴ μὲ τὴν λατρευτικὴ προσευχὴ. Πρὸς τὸν σκοπὸ

αὐτὸ χρειάζεται ἀφ' ἑνὸς νὰ κατανοοῦμε τὰ λόγια καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ τὰ ἀκοῦμε ἢ νὰ τὰ ψάλλουμε οἱ ἴδιοι καὶ μὲ φρόνημα ἀνάλογο. Δηλαδή μὲ κοινὴ προθυμία, ἐνωτικὴ διάθεση, εὐχαριστιακὴ νοστοπία. Τὸ πρῶτο (ἢ κατανόηση) ἀπαιτεῖται προκειμένου νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ δεύτερο (τὸ φρόνημα). Ὅταν ὑπάρχει ἄφθονο τὸ δεύτερο συχνὰ ὑπερκαλύπτει

τὴν ἔλλειψη τοῦ πρώτου (Ἔτσι ἀντιλαμβάνομαστε γιὰτὶ ὑπάρχουν καὶ ἀδελφοὶ μας πού κυριολεκτικὰ «λειτοουργοῦνται» χωρὶς νὰ κατανοοῦν τὰ λεγόμενα καὶ χωρὶς νὰ ψάλλουν. Ἄλλὰ πόσοι διαθέτουμε ἄφθονο τὸ λειτουργικὸ φρόνημα προκειμένου νὰ ἰσχύσει αὐτὴ ἢ κατ' οἰκονομίαν λύση πού ἢ φιλόνηρωπὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ εὐχαρίστως παρέχει στὰ εὐλαβῆ παιδιὰ Του;).

Ἄλλὰ καὶ στὰ κηρύγματά μας σπανίως ἐπισημαίνουμε τὴν κοινὴ διάσταση τῆς Λατρείας, τὸ πνεῦμα ἐνότητος πού ὀφείλει νὰ τὴν χαρακτηρίζει. Ἔτσι τὰ λόγια τῆς παραμένουν ξένα πρὸς τοὺς λαϊκοὺς: δὲν τοὺς ἀφοροῦν, εἶναι «γιὰ τοὺς παπάδες καὶ τοὺς ψάλτες» οἱ ὁποῖοι τὰ «παράγουν» καὶ οἱ πιστοὶ τὰ «καταναλώνουν».

Ἐρωτᾶτε: «Ὅλα τὰ μυστήρια ἐπιτελοῦνται γιὰ κάποιον συγκεκριμένο σκοπὸ. Ἡ Θεία Λειτουργία γιὰτὶ γίνεται;». Γιὰ νὰ καταργηθοῦν τὰ σύνορα οὐρανοῦ καὶ γῆς, πατέρα μου. Καὶ μαζί μὲ αὐτὰ γιὰ νὰ ἐκλείψουν καὶ οἱ ἀντιχριστιανικὲς διακρίσεις τοῦ κληρικαλισμοῦ, σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖες κάποιοι εἶναι παραγωγοὶ

Λατρείας καὶ κάποιοι καταναλωτές. Στὴν τελευταία περίπτωση δὲν ὑπάρχει διψα γιὰ ἔνωσή μὲ τὸν Χριστὸ καὶ μὲ τοὺς ἀδελφούς: ἀπλῶς χρῆση τοῦ δικαιώματος νὰ παραλάβω ἢ νὰ ἀρνηθῶ τὸ «προῖον» τοῦ μυστηρίου, δηλαδή τὴν θεία Κοινωνία. Μά, ἂν δὲν ἐνωθῶ μὲ τοὺς ἄλλους στὴν κοινὴ Λατρεία, δὲν ἔχει νόημα νὰ ἐνωθῶ μὲ τὸν Χριστὸ προσερχόμενος στὸ Ἅγιο Ποτήριο.

Ἄν γράφω μὲ κάπως ἔντονο τρόπο ἀλήθειες πού ἤδη γνωρίζετε τὸ κάνω γιὰ νὰ ἀναδείξω τὶς σπουδαῖες ἀφορμές πού μᾶς ἔδωσε ἡ ἐπιστολή σας. Ὅπως αὐτὴ πού προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀκόλουθη ὀρθότατη παρατήρησή σας: «Ὅταν αὐτὲς οἱ σκέψεις ἔρχονται ἔξω ἀπὸ τὴ Θεία Λειτουργία φαίνονται παράλογες. Πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ κοινωνοῦμε ὅλοι; Ὅταν λειτουργεῖς, ὅμως, παράλογο φαίνεται τὸ νὰ μὴν κοινωνοῦν ὅλοι».

Νὰ πού ἐφθάσαμε μετὰ ἀπὸ μακραινὴν περίοδο «βαβυλωνείας αἰχμαλωσίας»: στὴν ἀποξένωση τοῦ πληρώματος πού ἔχει τιμηθεῖ μὲ τὴν ἔνδυση τοῦ Χριστοῦ καὶ μὲ τὴν ἀπερίγραπτη δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε, καὶ νομίζω μαζί καὶ ὅλοι οἱ ἀναγνώστες μας, τὸ φαινόμενο τῆς ἄγνοιας καὶ τῆς ἀποξενώσεως ἀπὸ τὰ μυστήρια οὐσιαστικὰ ἀντανάκλᾳ τὴν κρίση τῆς χριστιανικῆς ιδιότητος, δηλαδή τῆς Ἐκκλησίας. Παραφράζοντας τὴν διατύπωση τοῦ ποιητῆ Ἐλλιοτ «οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀντέχουν ἢ δὲν θέλουν πολὺ οὐρανὸ, τουλάχιστον ὅσοι τοὺς δόθηκε. Οἱ ἄνθρωποι δυστυχῶς δὲν εἶναι χριστιανοὶ ἐπειδὴ διψοῦν γιὰ τὸν Χριστό».

Δὲν προσχώρησαν κἂν στὴν Ἐκκλησία. Γεννήθηκαν στοὺς κόλπους τῆς καὶ συνεχίζουν ἐπειδὴ αὐτὴ τοὺς δίνει αἴσθημα ἱστορικῆς ταυτότητας. Ἡ, τὸ χειρότερο, ἀπλᾶ ἀπὸ κεκτημένη ταχύτητα. Ἡ κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στὰ μυστήρια σήμερα (γιὰ νὰ συμπεριλάβουμε καὶ τὴν ἀτμόσφαιρα βαπτίσεων καὶ γάμων)

Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό, Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51 ἢ στὸ thermosv@otenet.gr.

ἀντανάκλᾳ τὴν κρίση ταυτότητος τοῦ «μαρμαρωμένου» νεοελληνικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος: θέλουν νὰ εἶναι καὶ μέσα καὶ ἔξω. Ἐτυχε νὰ γεννηθοῦν Ὁρθόδοξοι καὶ αὐτὸ τὸ ἀγάπησαν μόνο ὅπως ἀγαπᾶμε τὰ ἀξιοσέβαστα κειμήλια: ἀπλᾶ δὲν τολμοῦν νὰ τὰ ἀρνηθοῦν ἐπίσημα ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ παραδοθοῦν ὀλοψυχα σὲ ὅ,τι αὐτὰ κομίζουν γιὰ νὰ μεταμορφωθοῦν. Καὶ ἐμεῖς ὡς κληρικοὶ τοὺς συμπράττουμε στὴν ἀμφιθυμία καὶ στὸν διχασμὸ.

Εὐλογα ἀκολουθεῖ καὶ ἡ ἄλλη διερώτηση τῆς ποιμαντικῆς σας εὐαισθησίας: «Τὸ ἐρώτημα γίνεται πιὸ ἐπιτακτικὸ ὅταν τελοῦνται οἱ λεγόμενες οἰκογενειακὲς Λειτουργίες καὶ δὲν κοινωνοῦν κανένας! Γιατί τὴν κάνουν;». Ἡ πραγματικότητα συμπληρώνεται μὲ τὴν τέλεση τῆς Λειτουργίας γιὰ συγκεκριμένους σκοποὺς στὴ βάση τῆς θρησκοληψίας. Ἡ «λύση» μαγικῶν ἐπιδράσεων, ἡ ἄρση τῆς ἀναποδιᾶς καὶ κακοτυχίας, ἡ εὐνοϊκὴ ἐξέλιξη τῆς ὑγείας ἢ τῆς ἐκπαίδευσης, ὅλα ἀποτελοῦν ἀποδεκτοὺς λόγους γιὰ μιὰ οἰκογενειακὴ Λειτουργία, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχει ἐνεργὸ τὸ εὐχαριστιακὸ καὶ ἀσκητικὸ φρόνημα τῶν ἐνδιαφερομένων. Ὅταν τὸ τελευταῖο ἀπουσιάζει, τότε ἡ Εὐχαριστία, δηλαδή ἡ κορυφωση τῶν μυστηρίων, ἢ θέαση τῆς δόξας καὶ ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἢ φανέρωση τῶν ἐσχάτων, ἐκφυλίζεται σὲ «ἀνάθεση ἔργου» στὸν λειτουργὸ προκειμένου νὰ διεκπεραιώσῃ τὴν μεσολάβησή του γιὰ τὸν ἐξευμενισμό τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ιδιωτικοποίηση τῆς Λατρείας βαίνει παράλληλα μὲ τὴν ιδιωτικοποίηση τῆς εὐσέβειας καὶ τὴν ψύξη τῆς ἀγάπης τῶν πολλῶν (Ματθ. 12, 24). Πολλοὶ κληρικοὶ μας φιλότιμα διαπιστώνουν τὴν ἀνάγκη γιὰ ποιμαντικὲς πρωτοβουλίες πού θὰ ξαναζωντανέψουν τὸ ἐκκλησιολογικὸ φρόνημα τῶν πιστῶν, καὶ κάποιοι ἀπὸ αὐτοὺς τὶς ἐπιχειροῦν ὅπως ὁ καθένας τοὺς τὶς ἀντιλαμβάνεται. Κι ἐγὼ τὶς ἐπικροτῶ καὶ τὶς θεωρῶ ἀναντικατάστατες: ὅμως φρονῶ ταπεινὰ ὅτι ἐξ ἴσου ἀπαιτοῦνται καὶ οἱ λατρευτικὲς ἐκείνες πρωτοβουλίες πού θὰ ἀποτελέσουν καθ' ἑαυτὲς ποιμαντικὴ. Ἐφοῦ, ὅπως μαρτυρεῖ καὶ τὸ ὄνομά της, ποιμαντικὴ εἶναι ἡ καθοδήγηση τῶν πιστῶν στὴ χλόη καὶ τὰ ὕδατα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Οἱ «μαρμαρωμένοι» χριστιανοὶ

κοινωνήσουμε! Αὐτὸ μοῦ φαίνεται σὰν κοροΐδια πρὸς τὸν Θεό».

Εἶναι ἀναντίρρητο γεγονός πὼς ἡ συμμετοχὴ στὴ Θεία Κοινωνία ἔχει αὐξηθεῖ ἐντυπωσιακὰ σὲ σύγκριση μὲ τὸ τί συνέβαινε πρὶν ἀπὸ μερικὲς δεκαετίες. Ὅμως τὰ ποσοστὰ συμμετοχῆς ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν τόσο χαμηλὰ ὥστε νομιμοποιεῖται πλήρως ὁ παραπάνω προβληματισμός. Ἄς μοῦ ἐπιτρέψῃ ὁ σεβαστὸς ἀδελφός νὰ ἀπαντήσω δι' ἐρωτήσεως: Ποιοὶ παρεκάλεσαν, πάτερ; Καὶ ποιοὶ εὐχαριστοῦν;

Αὐτὸ ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὸ πρόβλημά μας. Στὴν πράξη οὐδεὶς παρεκάλεσε καὶ οὐδεὶς εὐχαριστεῖ. Ὁ λειτουργὸς προέφερε τὰ λόγια βεβαίως ἀλλὰ συζητεῖται τὸ ἂν συμμετεῖχε καὶ ὁ ἴδιος στὴν ἔννοια τῶν λεγομένων. Εἴτε διότι δὲν τὰ κατανοοῦσε (τὸ πιθανότερο), εἴτε διότι ἡ προσοχή του βρισκόταν ἄλλοῦ. Ἄλλὰ ὡς πρὸς τοὺς λαϊκοὺς, ποῖος ἀντελήφθη αὐτὰ πού ἐπισημάνατε ὥστε νὰ παρακαλέσει;

Ἄν παραμένουν «μαρμαρωμένοι» ὡς πρὸς τὴν Μετάληψη εἶναι διότι βρίσκονται ἤδη «μαρμαρωμένοι» καὶ ἄφωνοι ὡς πρὸς τὴν γε-

Ο Άγιος Υάκινθος σύμβολον αγάπης καί εγκράτειας

Δεσποίνης Δ. Κουτουστεργίου
Δρ. Θ. - Ιστορικού

Το θέμα αυτό το επέλεξα, πριν μερικά χρόνια, μετά από συζητήσεις με νέους, για να αντιτάξουμε ένα δικό μας πρότυπο προς μίμηση, αντί του ξενόφερτου «αγίου Βαλεντίνου», ειδικά για την ημέρα των έρωτευμένων, ή οποία γιορτάζεται παγκοσμίως στις 14 Φεβρουαρίου. Βέβαια όλοι οι άγιοι, όσοι και μάρτυρες της ορθόδοξης έλληνο-χριστιανικής παραδόσεως είναι πρότυπα προς μίμηση, διότι άλλοι από αυτούς θυσίασαν την ζωή τους για τα ανώτερα ιδανικά της φυλής μας και άλλοι κατάφεραν με την όσιακή ζωή τους και την άσκηση να φθάσουν στη θέωση, που είναι το μεγαλύτερο στάδιο τελειώσεως και ο προορισμός του ανθρώπου. Στην ορθόδοξη Ελλάδα δεν χρειαζόμαστε τέτοια πρότυπα για μία μόνο ημέρα, διότι καθημερινά πρέπει να έχουμε το νοῦ μας στο Θεό και στην αδιάλειπτη προσευχή, όπως, λέγει ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος «μνημονεύετον δὴ Θεοῦ μάλλον, ἢ ἀναπνευστέον». Εκτός αυτού ο καθένας μας και η καθεμιά μας έχουμε τον προστάτη μας Άγιο ή Αγία ανάλογα με το βαπτιστικό μας όνομα (αν έχουμε τέτοιο όνομα), τον οποίο τιμούμε και εορτάζουμε την ημέρα της ονομαστικής μας εορτής. Πρέπει να τον μιμούμαστε και να διαβάζουμε το βίο του, διότι «μνήμη μάρτυρος, μίμησις μάρτυρος». Επομένως σκοπός του θέματος αυτού είναι όχι ότι χρειάζονται οι ορθόδοξοι Έλληνες και κυρίως οι νέοι τέτοια σύμβολα, αλλά, επειδή πολλοί υίοθετοῦν ξένες παραδόσεις, που συχνά είναι αντίθετες προς τα έλληνοχριστιανικά ιδεώδη, μόνο γι' αυτό το λόγο προβάλλουμε τα δικά μας πρότυπα και σύμβολα προς μίμηση. Διότι τα ξένα σύμβολα εύκολα παρερμηνεύονται, αφού είναι ίσως και τεχνητά, για να εξυπηρετούν άλλους σκοπούς κυρίως έμπορικούς και οδηγούν στη διάλυση του σοβαρού θεσμού της οικογενείας, ή οποία είναι και παραμένει μεγάλο μυστήριο για τους πιστούς ορθόδοξους Έλληνες, οι οποίοι προσέρχονται σ' αυτό καταλλήλως προειρομασμένοι.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ ὑψίστη ἀρετὴ καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Χριστιανισμοῦ, διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη, ὅπως τὸ εἶπε καὶ τὸ ἔδειξε ἐμπράκτως. Οὗτος ἐξ ἀγάπης ἐδημιούργησε τὸν κόσμον, καὶ τὸν ἄνθρωπον, γιὰ νὰ τὸν κάμει συνεργό, συμμετοχὸ καὶ συνεχιστὴ τῆς δημιουργίας Του. Ἀκόμη ἐξ ἀγάπης ἐστειλε τὸ Μονογενῆ Του Υἱό, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, γιὰ νὰ σταυρωθεῖ καὶ νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπον, ὅταν ἐξέπεσε τοῦ προορισμοῦ του καὶ ἐγένε παραβάτης τῆς θείας ἐντολῆς. Δηλαδή ἡ τελεία ἀγάπη εἶναι ἡ ὁδὸς τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς θυσίας, ἡ Via Dolorosa, πὺ ὁδηγεῖ στὸ Γολγοθᾶ, ἀλλὰ μετὰ ὁδηγεῖ στὴν Ἀνάστασιν. Με' ἄλλα λόγια εἶναι ἡ ἀνιδιοτελής ἀγάπη «ἡτις οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς». Ἡ ἀγάπη ὅμως εἶναι καὶ παιδαγωγία, «παιδεία», σύμφωνα με τὸν ἀποστολο Παῦλο, «ὄν ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει μαθητοὶ δὲ πάντα υἱὸν ὄν παραδέχεται».

Αὕτη ἡ παιδαγωγία ὅμως ἐξαγιάζει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ὁδηγεῖ ἀναγεννημένο πλέον κοντὰ στὸν Θεό. Υἰάρχουν πολλὰ παραδείγματα εὐλοκρυνούς καὶ ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης ἐκτὸς αὐτοῦ, πὺ ἀναφέρθηκε προηγουμένως. Τὸ χαρακτηριστικότερο εἶναι τὸ παράδειγμα τῆς μητέρας γιὰ τὰ παιδιά της. Ἀκόμη καὶ τῆ ζωῆ της μπορεῖ νὰ θυσιάσῃ γι' αὐτά. Ἀξίζει, νομίζω, νὰ ἀναφερθεῖ ἐδῶ τὸ παράδειγμα τοῦ πελεκάνου, ὁ ὁποῖος τρυπᾷ τὴν πλευρὰ του με τὸ ράμφος του, γιὰ νὰ ταῖσει με τὸ αἷμα του τὰ τέκνα του, πὺ κινδυνεύουν νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὸ δηλητήριο τοῦ ἰοβόλου ὄφεως. Αὐτό, βέβαια, τὸ παράδειγμα χρησιμοποιήθηκε μεταφορικῶς γιὰ τὸ Χριστό, ὁ ὁποῖος ἀναζωογόνησε με τὸ Τιμιὸ Αἷμα Του τὸ ἀνθρώπινο γένος, τὸ ὁποῖο κινδύνευε νὰ πεθάνει ἀπὸ τὸ δηλητήριο τοῦ ὄφεως - διαβόλου, ὡς λέγει καὶ ὁ ὕμνωδός: «ὡσπερ πελεκάν τετρωμένος τὴν πλευρὰν Σου, Λόγε, Σὺς θανόντας παῖδας ἐζώσας, ἐπιστάξας ζωτικὸς αὐτοῖς κρουνούς».

Ὁ Χριστὸς πολλές φορές ἔδειξε τὴ φιλήνθρωπον καὶ εὐσπλαχνικὴ ἀγάπην Του στοὺς ἁμαρτωλοὺς κατὰ τὴν ἐπίγειο ζωὴ Του. Αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὸ χαρακτηριστικὸ παράδειγμα τῆς ἁμαρτωλῆς γυναίκας ἢ ὁποῖα «κατεφίλει τοὺς πόδας Αὐτοῦ καὶ ἤλειψε τῶ μύρῳ». Ὅταν δὲ ἔδειξε τὴν ἀντίδρασή του γι' αὐτὸ ὁ Σίμων ὁ Φαρισαῖος, στὴν οἰκία τοῦ ὁποῖου ἐγένε τὸ γεγονός αὐτό, ὅπου ἐφιλοξενεῖτο ὁ Χριστός, ἔκείνος ἀπήνησε: «ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἡγάπησε πολὺ ὦ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ».

Εὐλόγως, ὅμως, θὰ δημιουργηθεῖ τὸ ἐρώτημα. Τί σχέση ἔχουν ὅλα αὐτὰ με τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ἡμέρα τῶν ἐρωτευμένων; Τὴν ἀπάντησιν στὸ ἐρώτημα αὐτὸ θὰ μᾶς τὴ δώσει ἕνας μέγας ἅγιος τῆς ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, ὄχι πολὺ γνωστός στοὺς πολλοὺς, ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος. (Πρβλ. Δ. Δ. Κουτουστεργίου Ἱστορικού, Ἀγάπη καὶ Ἔρως κατὰ τὸν Συμεὼν τὸν Νέον Θεολόγον «Θεολογία», τόμ. Ο' (70), τεύχη 2 - 3, Ἀθήναι 1999, σσ. 520 - 564.). Ὁ ἅγιος Συμεὼν, σύμφωνα με τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸ Θεολόγο, ἐφθάσε στὴ θεοπτία, δηλαδή στὴ θέα τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Προσευχόμενος καθημερινὰ ἀδιαλείπτως ἐφθανε στὴν ἐνόραση τοῦ ἀκτίστου θείου φωτός, τὸ ὁποῖο τὸν περιέλουζε καὶ τὸν ἐγέμιζε με ἀνέκφραστη χαρὰ. Τὴν ἐμπειρία του αὐτὴ ὁ ἅγιος Συμεὼν, αὐτὸ τὸ θεῖο φῶς, πὺ ἐβλεπε, τὸ περιέγραψε στοὺς 58 ὕμνους του, τοὺς ὁποῖους ὀνόμασε «Θείων ἐρώτων ὕμνοι». (Φιλοκαλία, Πατερικαὶ Ἐκδόσεις, Γρηγόριος Παλαμάς, Θεσσαλονίκη, 1983, τόμ. 19 Ε' καὶ 19 ΣΤ').

Ὁ ἅγιος Συμεὼν σ' ὅλα τὰ ἔργα του χρησιμοποιεῖ καὶ τίς δύο λέξεις, δηλαδή καὶ τὴ λέξη ἀγάπη καὶ τὴ λέξη ἔρως κάνοντας μικρὴ διάκριση τῆς μιᾶς ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀλλὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τίς ταυτίζει. Γιὰ τὸν ἅγιο Συμεὼνα βεβαίως αὐτὴ ἢ ἀγάπη, δηλαδή ἢ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶναι ὁ ἀρραβὼν τῆς μυστικῆς ἐνώσεως με τὸ Θεό, τὴν ὁποῖαν ὁ ἴδιος παρομοιάζει με τὴν ἐνωσὴ τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τῆς γυναίκος, οἱ ὁποῖοι ἐνώθηκαν με τὸ μυστήριον τοῦ γάμου «ἐν τῷ ἀνδρὶ γὰρ ἢ γυνή, ἐν γυναικὶ ἀνήρ δὲ καὶ ἢ ψυχὴ ἐν τῷ Θεῷ καὶ Θεὸς ἐν ψυχῇ δὲ ἐνοῦται». Αὕτη δὲ ἢ μυστικὴ ἐνωσὴ τῆς ψυχῆς με τὸν οὐράνιον Νυμφίον, αὐτὸς ὁ μυστικὸς γάμος, γίνεται «τῇ θεωρίᾳ μόνῃ». Ὁ Θεὸς γιὰ τὸν ἅγιο Συμεὼνα εἶναι ὁ μόνος «ποθεῖνός καὶ ἐπιθυμητός». Ἐπομένως σύμφωνα με αὐτόν, ἢ ἀγάπη ταυτίζεται με τὸ Θεό, τὸ Χριστό καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἢτοι με τὴν Ἁγίαν Τριάδα. Δηλαδή με ἄλλα λόγια ἢ ἀγάπη εἶναι καρπὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπως ἀναφέρεται καὶ στὴν Καινὴ Διαθήκη: «ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια». Συνεπῶς ἢ ἀγάπη γιὰ τὸν ἅγιο Συμεὼνα, τὸ Νέο Θεολόγο, εἶναι κάτι τὸ ὑπερβατικόν, ἀφοῦ ταυτίζεται με τὸν Θεό. Ἐὰν ἢ ἀγάπη ὑπετάσσετο σὲ νόμους, δὲν θὰ ἦτο σταυρικὴ θυσία, ὅπως εἶναι ἢ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἢ θυσία, ὅπως ἢ ἀγάπη τῆς μητέρας, ἢ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐπιθυμία καὶ ἰδιοτέ-

λεια, ἀλλὰ αὐτοθυσία καὶ ὑπερβασις τοῦ ἐγῶ.

Ὅλοι οἱ ἅγιοι μάρτυρες καὶ ὁ ἅγιος Υἰάκινθος, γιὰ τὸν ὁποῖο κάνομε λόγο ἐδῶ, εἶχαν φθάσει σ' αὐτὴ τὴν ἀνιδιοτελεῖ καὶ ὑπερβατικὴ ἀγάπη, ἀφοῦ θυσίασαν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὸ Χριστό καὶ περιφρόνησαν τὰ βάσανα τοῦ μαρτυρίου.

Ποῖός ἦταν ὅμως ὁ ἅγιος Υἰάκινθος; Σύμφωνα με τὸ βιογράφο του, ὁ ἅγιος μάρτυς Υἰάκινθος εορτάζει στὶς 3 Ἰουλίου καὶ ἐξῆσε τὴν ἐποχὴ τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ. Καταγόταν ἀπὸ τὴν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας καὶ ἦταν «κουβικουλᾶριος», δηλαδή θαλαμηπόλος. Ὑπηρετοῦσε στὴν τράπεζα τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ. Τότε ἐγένε μέγας διωγμὸς καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ὑποχρέωνε τοὺς ὑπηκόους του ἢ νὰ θυσιάσουν στοὺς Θεοὺς ἢ νὰ τιμωροῦνται. Ὁ ἅγιος Υἰάκινθος, ἀν καὶ ἦταν πολὺ νέος, μόλις εἴκοσι ἐτῶν, δὲν ὑπάκουσε στὴ διαταγὴ τοῦ αὐτοκράτορα καὶ δὲν ἔλαβε μέρος στὴν εορτὴ τῶν εἰδώλων. Με τόλμη καὶ θάρρος ἀπεσύρθη μόνος του καὶ προσευχόταν στὸν μόνον ἀληθινὸ Θεό. Μόλις πληροφορήθηκε αὐτὸ ὁ Τραϊανὸς διέταξε νὰ τὸν φέρουν στὸ γεῦμα καὶ τὸν ἐξανάγκαζε νὰ φάγει ἀπὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐνώπιόν του. Ἀλλὰ ὁ ἅγιος Υἰάκινθος, ἀφοῦ σφράγισε τὸν ἑαυτὸ του με τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ καὶ ἔλαβε τὴν ἐξ ὕψους δύναμη, τὰ περιφρόνησε καὶ δὲν ἄγγιξε τίποτε, περιμένοντας καρτερικὰ τὴν ὀργὴν τοῦ αὐτοκράτορα. Ἐκείνος ὀργίσθηκε καὶ διέταξε νὰ τὸν βασανίσουν σκληρὰ. Τὶ δὲν ὑπέστη ὁ ἅγιος τοῦ Χριστοῦ ἀθλητής. Δὲν ποτήθηκε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, οὔτε φοβήθηκε, ἀλλὰ εἶχε ὡς τροφὴ τὴν προσευχὴν καὶ τὴν πνευματικὴν του ἐνωσὴν με τὸ Χριστό. Κι ἔτσι πέρασε στὴ φυλακὴ νηστικός καὶ διψασμένος πολλές ἡμέρες. Ὁ ἀρχιφύλακας καθημερινῶς τοῦ ἔφερνε τὰ εἰδωλόθυτα, σύμφωνα με τὴν ἐντολὴν τοῦ αὐτο-

κράτορας, χωρίς φυσικά ο Άγιος να τα άγγιζει. Αυτό συνέβη και την τριακοστή ογδόη ημέρα. Άλλά, μόλις εισήλθε ο αρχιψύλαξ στη φυλακή, είδε λαμπρότατο φως και τον Άγιο Μάρτυρα να κάθεται χαρούμενος. Δίπλα του παρίσταντο δύο Άγγελοι, εκ των οποίων ο ένας σκέπαζε το σώμα του Αγίου και ο άλλος τοποθετούσε στην κεφαλή του στεφάνι. Ο αρχιψύλακας έντρομος ανέφερε όλα αυτά στον αυτοκράτορα. Εκείνος θεώρησε τα συμβάντα φαντασιοπληξίες του αρχιψύλακα και διέταξε να υποβάλουν τον μάρτυρα σε πιό φρικτά βασανιστήρια. Μετά από δύο ημέρες διέταξε να τον φέρουν ενώπιόν του. Άλλά, μόλις οι στρατιώτες εισήλθαν στη φυλακή, τον βρήκαν ήδη νεκρό και Άγγέλους να παρίστανται με μορφή ανθρώπων και να κρατούν λαμπάδες. Έτσι «τέλειωθη ο Άγιος Μάρτυς του Χριστού Υάκινθος, ο Κουβικουλάριος στη Ρώμη, στις 3 Ιουλίου, χωρίς να γευθῆ οὔτε τροφή οὔτε νερό, ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας, τρεφόμενος μόνον ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς προσευχῆς».

Ὅντως μαρτυρικό το τέλος του. Νέος, στὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του, εἴκοσι ἐτῶν, τὰ περιφρόνησε ὅλα, νεότητά, ἀπολαύσεις καὶ ἐνδοξη ζωὴ, γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ἴδου παράδειγμα πρὸς μίμηση καὶ σύμβολο ἐγκράτειας καὶ ἀγάπης.

Ἄν μεταφορικῶς παρομοιάσουμε τοὺς πειρασμούς, τίς ἡδονές καὶ ὅλα τὰ ἐπακόλουθα, ποὺ προσφέρονται στοὺς νέους μας, μὲ τὰ εἰδωλόθιτα, ἐκεῖνοι πρέπει νὰ ἀντισταθοῦν μὲ δύναμη. Ἐχοντας ὡς πρότυπό τους τὸν ἅγιο Υάκινθο.

Κι ἐκεῖνοι, ποὺ ἀγαπιοῦνται μεταξύ τους καὶ θέλουν νὰ τὸ γιορτάσουν ἔχοντας μιὰ ξεχωριστὴ ἡμέρα ἀφιερωμένη σ' αὐτὴ τους τὴν ἀγάπη, στὸν ἰδιαιτέρο ἔρωτά τους, ὀφείλουν νὰ τὸν μιμηθοῦν. Ἄφου κάνουν λίγη ἐγκράτεια, θὰ ὀδηγήσουν τὸν ἀγαπημένο ἢ τὴν ἀγαπημένη κοντὰ τους προσφέροντας τοὺς εὐωδιαστοὺς ὑακίνθους, ποὺ δίδονται συμβολικῶς στοὺς γάμους, ἀρχίζοντας τὴ νέα τους ζωὴ μὲ τὴν εὐωδία ἀπὸ τὸ ἄρωμα αὐτῶν τῶν ἀνθῶν καὶ τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας.

Γι' αὐτὸ, νομίζουμε, ὅτι πρέπει νὰ ἀντικατασταθεῖ αὐτὴ ἡ δυτικόφερτη ἑορτὴ τοῦ «ἁγίου Βαλεντίνου» μὲ τὸν ὀρθόδοξο ἅγιο Υάκινθο, ποὺ εἶναι καὶ θαυματοργός, γιὰ νὰ προστατεύει τοὺς νέους μας καὶ ὅλους, ὅσοι τὸν ἐπικαλοῦνται. Ἄφου οἱ νέοι μας, μὲ τὴν ἐγκράτεια νικῆσουν τοὺς πειρασμούς, τότε χαρούμενοι καὶ δυνατοὶ θὰ σκορπίζουν παντοῦ καὶ θὰ προσφέρουν ἀντὶ «βαλεντίνων μὲ καρδοῦλες», τὰ εὐωδιαστὰ ἄνθη, τοὺς ὑακίνθους, ὡς σύμβολα νίκης, ἀγνότητος, ἀγάπης καὶ ἐγκράτειας. Εὐφραίνόμενοι δὲ ὅλοι μαζί, μικροὶ καὶ μεγάλοι, νέοι καὶ γέροι θὰ ψάλλουν μαζί μὲ τὸν ὕμνωδόν: «Υάκινθω σήμερον, ἐξ ὑακίνθων, ἀμαράντων πλέξωμεν, στέφανον πάντες οἱ πιστοί, μεγαλοφώνως κραυγάζοντες· χαίροις μαρτύρων, τὸ κλέος Υάκινθε».

Οἱ φωτογραφίες τοῦ ἄρθρου προέρχονται ἀπὸ τὸν ἐντυπωσιακὸ σὲ ἀπλότητα καὶ πρωτοτυπία ναὸ τοῦ Ἁγίου Υάκινθου κοντὰ στὰ Ἀνώγια τῆς Κρήτης.

Μιὰ ἐκπληξὴ κι ἀνείπωτη χαρὰ ἔνωσαν οἱ ἄλλοδαποὶ ἐργάτες τῆς ἐνορίας Ροδίτη, στὴν πρόσκληση νὰ παρακαθῆσουν στὸ Κυριακάτικο δεῖπνο, στὶς 21.8.05 ποὺ παρέθεσε ἡ ἐκκλησία πρὸς τιμὴ τους.

Οἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ εὐαισθητοποιημένες στὴν ἀνιδιοτελὴ προσφορά, προσφέρθηκαν πρόθυμα νὰ ἐπιδείξουν ἔμπρακτα τὴν ἀγάπη τους καὶ τὰ φιλόπρωπα αἰσθήματα, χωρὶς ρατσιστικὰ κριτήρια. Ἐτοίμασαν ἕνα πλουσιοπάροχο τραπέζι ἀπὸ ἐγχώρια προϊόντα τους στὴν αἴθουσα δεξιῶσεων τοῦ Ναοῦ. Αὐτὸ ποὺ κυριαρχοῦσε

τέρα εἶμαστε παιδιὰ. Χωρὶς διακρίσεις φυλετικές, θρησκευτικές, κοινωνικές. Ἡ ἀγάπη, ἡ ἀδελφσύνη, ἡ δικαιοσύνη νὰ κυβερνοῦν τίς ἀνθρώπινες σχέσεις. Κάθε ἄνθρωπος εἶναι μιὰ ξεχωριστὴ προσωπικότητα πλασμένη «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν», ποὺ πρέπει νὰ τὴ σεβόμαστε ὅπως τὸν ἑαυτὸ μας. Ἐνας χωρικός ἔκανε τὸ διερμηνέα. Ἦταν ὄλοι Βούλγαροι.

Μὰ καὶ αὐτοὶ ἔχουν τὸν πολιτισμὸ τους, τὴν ἀξιοπρέπειά τους. Αὐθόρμητα σηκώθηκε μιὰ νεαρὴ γυναίκα, νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ νὰ ἐκφράσῃ στὴ γλώσσα τῆς τὰ εὐγνώμονα αἰσθήματά τους.

Εὐλογήθηκε ἡ τράπεζα κι ὄλοι ἄρχισαν νὰ τρώνε μὲ μεγάλη ὄρεξη. Τὴν ἱκανοποίηση, εὐχαρίστηση καὶ ἀνεκλάλητη χαρὰ ἦρθαν καὶ τόνωσαν τὰ τραγούδια τῶν γυναικῶν. Ἀκολούθησαν χειροκροτήματα γιὰ τὴν ἀμοιβαία ἀλληλοκατανόηση ἀνθρωπιάς καὶ τὴν ψυχικὴ ἐπικοινωνία, ποὺ ὑπῆρξε ἔκδηλη στὰ ἰλαρὰ πρόσωπα καὶ τὸ ἀγαπη-

Τράπεζα ἀγάπης στὴν ἐνορία Ροδίτη

Καλλιόπης Καραφύλλη - Κοντοῦ, Πρεσβυτέρας

ἦταν ἡ ἀγάπη, ἡ ἀνθρωπιά καὶ ἡ ἀρχοντιά. Ὁ ἦχος τῆς καμπάνας ποὺ ἀντήχησε στὶς 9.30 τὸ βράδυ, προσκαλοῦσε ὅλους τοὺς ἄλλοδαποὺς ἐργάτες νὰ τρέξουν στὸ κάλεσμά της. Ἦταν πραγματικὰ συγκινητικὸ νὰ βλέπεις παρές παρές νὰ διασχίζουν τοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ καὶ οἱ σκιές τους νὰ γλιστροῦν κάτω ἀπὸ τὸ Ἀύγουστιάτικο φεγγάρι καὶ νὰ κατευθύνονται στὴν ἐκκλησία.

Μὲ τὴν γλώσσα τοῦ χαμόγελου, τῆς καλύτερης ἐπικοινωνίας τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ καλωσορισματος κάθησαν στὰ τραπέζια, ποὺ ἦταν ὅλα ὁμορφοστολισμένα καὶ σεβασμένα. Τὰ μάτια τους ἔλαμψαν ἀπὸ χαρὰ καὶ εὐχαρίστηση καὶ τὸ χαμόγελο ζωγραφίστηκε στὰ κουρασμένα καὶ ἡλιοκαμένα πρόσωπά τους. Ζούσανε πραγματικὰ σὲ μιὰ ζεστὴ, ἀγαπητικὴ, οἰκογενειακὴ ἀτμόσφαιρα.

Ὁ ἱερέας τοῦ χωριοῦ πῆρε τὸ λόγο καὶ τοὺς καλωσόρισε. Τόνισε πὼς ὄλοι οἱ ἄνθρωποι ἐνὸς πα-

τικὸ βλέμμα τους, κατανοώντας πὼς τὸ νόημα τῆς ζωῆς ὁμορφαίνει, γλυκαίνει, ἀποβαίνει σωτήριο, στὴν προσφορά στὴν ἀγάπη τὴν εἰλικρινή, τὴν αὐθόρμητη, τὴν ἔμπρακτη, τὴν ἀνιδιοτελή, τὴν παγκόσμια, ὅπου καὶ ἂν βρισκεται, ζεῖ καὶ πολιτεύεται ὁ ἄνθρωπος. Τὸν ἀρπάζει ἀπὸ τὰ χαμερπῆ καὶ τὸν ἀνεβάζει στὰ οὐράνια ψηλὰ νὰ συναντήσῃ τὸ Θεό, τὸν Πλάστη καὶ Δημιουργό, νὰ ζήσει ἀγαλλίαση ψυχικὴ, ποὺ δὲν τοῦ τὴ χρίζει στὴν πληρότητα ἢ ὑλικὴ ζωὴ. Ρουφοῦσαν ἀχόρταγα τὴν περιποίηση, τὴν καλοσύνη καὶ προθυμία τῶν γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν τοῦ χωριοῦ. Τὴν ὅλη γλυκιά καὶ ζεστὴ ἀτμόσφαιρα ἦρθε καὶ γλύκανε στὸ τέλος τὸ εὐωδιαστὸ ρυζόγαλο, φτιαγμένο ἀπὸ τίς γυναῖκες μὲ πολλὴ ἀγάπη, τέχνη καὶ μεράκι.

Μὲ τὸ «Δι' εὐχῶν» καὶ τίς καλλιτέρες εὐχές μας καὶ τίς εὐχαριστίες ἐκ μέρους τους, τοὺς κατευδώσαμε γιὰ ἕνα γλυκὸ καλὸ ξημέρωμα. Δώσαμε καὶ πῆραμε, πῆραμε καὶ δώσαμε.

Τὸ κείμενο αὐτὸ ἦρθε ἀργοπορημένο. Δημοσιεύεται γιὰτὶ πιστεύουμε ὅτι εἶναι ἀπόδειξη τῆς βιωμένης στὴν Ὀρθοδοξία ἀγάπης γιὰ τὸν πλησίον, χωρὶς θόρυβο καὶ ἐπίδειξη. Μιὰ ζεστὴ ἐκδήλωση ἀγάπης γραμμένης μὲ τὸ χέρι πρεσβυτέρας ποὺ γνωρίζει τίς ἀνάγκες ἀλλὰ καὶ τὴν οὐσία τῆς ἀποστολῆς της. Ἡ Ἐνορία Ροδίτη ἀνήκει στὴν Ι. Μ. Σερβίων καὶ Κοζάνης στὴν Ἀρχ. Περιφέρεια Βελβενδοῦ, προϊστάμενος τῆς ὁποίας εἶναι ὁ Πρωτ. κ. Ἡλίας Κοντός. Περιμένουμε ἐνοριακὲς δραστηριότητες κάθε εἶδους καὶ ἀπὸ ἄλλες περιοχές, γιὰτὶ τὸ παράδειγμα αὐτὸ δὲν εἶναι μεμονωμένο. Μὲ τὸ ταχυδρομεῖο, μὲ τὸ τηλεμοιότυπο (Fax) μὲ E-mail, ἀκόμη καὶ τηλεφωνικά. Θὰ τὰ βρεῖτε ὅλα στὴ σελ. 2 τοῦ «Ἐφημερίου». Ἡ ἀντίδραση στὴν ἰσοπέδωση τῶν καιρῶν δὲν γίνεται μὲ φωνακίες στὰ τηλεοπτικὰ κανάλια. Γίνεται καθημερινὰ στὶς Ἐνορίες μας. Νὰ τὸ δείξουμε γιὰ νὰ τὸ ἀποδείξουμε σὲ ὅσους παραποιοῦν σκόπιμα τὴν πραγματικότητα ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ δώσουμε καὶ τὸ παράδειγμα σὲ ὅσους τὸ χρειάζονται. Σᾶς περιμένουμε!

Α. Ι. Χ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Του κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Το έργο του π. Θεοκλήτου Διονυσιάτου

Μεγάλη μορφή του Όρθοδόξου μοναχισμού και των Χριστιανικών γραμμάτων υπήρξε ο άγιορείτης μοναχός Θεόκλητος Διονυσιάτης, ο οποίος έκοιμήθη προσφάτως. Έκανε παγκοσμίως γνωστό το "Άγιον Όρος και την πνευματικότητα των μοναχών του με το περίφημο έργο του «Μεταξύ Ούρανοῦ καὶ Γῆς», τὸ ὁποῖο μετεφράσθη σὲ πολλές γλώσσες ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Εὐρώπης. Συνέγραψε ἐπίσης τὸ πολύτομο έργο «Άθωνικά Ἄνθη», τίς βιογραφίες τῶν Ἁγίων Γρηγορίου Παλαμᾶ καὶ Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, ἐκτενὲς σχόλιο γιὰ τὴν εὐλάβεια τοῦ Μακρυγιάννη καὶ πολλὰ ἄλλα βιβλία καὶ ἄρθρα παρεμφεροῦς περιεχομένου. Ὄταν ἡ ὑγεία του τὸ ἐπέτρεπε μετέβαινε συχνὰ ἐκτὸς Ἄθωνος καὶ παρουσίαζε ἐποικοδομητικὲς ὁμιλίες σὲ πολυπληθῆ ἀκροατήρια. Ἐγκαταβιοῦσε σὲ ἓνα ξεχωριστὸ οἶκημα κοντὰ στὴν Ἱερά Μονὴ Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ συγκεκριμένα στὴν οἰκία πού εἶχε κτίσει τὸν 19ο αἰῶνα ὁ ἀμφιλεγόμενος καὶ διαστρεβλωτῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας Φαλμεράγιερ. Ὁ Γερμανὸς ἐρευνητῆς, ὅπως διηγεῖτο ὁ π. Θεόκλητος, ἤθελε νὰ ἔχει ὡς βάση τῶν ἱστορικῶν ἐρευνῶν του τὸ τουρκοκρατούμενο τότε Ἄγιον Όρος, ἀλλὰ ἀργότερα τὰ σχέδια ἄλλαξαν. Θυμοῦμαι μὲ συγκίνηση τὸν μακαριστὸ γέροντα νὰ ὑποδέχεται φιλοφρόνως τοὺς ἐπισκέπτες στὸν οἰκίσκο του, περιτριγυρισμένος ἀπὸ μεγάλες βιβλιοθήκες. Ἦταν ἐνήμερος γιὰ τὰ σημαντικότερα ζητήματα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνθρωπότητος καὶ ἐξέφραζε τὴν ἀποψὴ του μὲ ἐνδιαφέροντα θεολογικά καὶ ἱστορικά ἐπιχειρήματα. Διετέλεσε μάλιστα Πρωτεπιστατῆς τῆς Ἀθωνικῆς Πολιτείας καὶ ὄχι μόνον μία φορά. Οἱ τακτικοὶ ἐπισκέπτες τοῦ Ἄθωνος κάθε φορά πού θὰ πλησιάζουμε τὴν Μονὴ Ὁσίου Διονυσίου θὰ αισθανόμαστε ἐντόνος τὴν ἀπουσία τοῦ π. Θεοκλήτου. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ

ἀναπαύσει τὴν ψυχὴ τοῦ γέροντα, πρεσβείαις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἡ ὁποία προστατεύει τὸ Περιβόλι Τῆς.

Ἐνα ἐνοριακὸ ἐργαστήρι ἀγιογραφίας

Εἶναι γνωστὸ ὅτι πολλές ἐκ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας μας ὀργανώνουν καὶ λειτουργοῦν Σχολὲς Ἀγιογραφίας γιὰ ὄσους πιστοὺς ἐνδιαφέρονται. Ὅμως μὲ χαρὰ βλέπουμε νὰ ξεφυτρώνουν καὶ ὀρισμένα ἐνοριακὰ ἐργαστήρια Ἀγιογραφίας. Κινοῦνται, δηλαδή, στὸ πλαίσιο τῆς ἐνορίας, πού εἶναι τὸ πρωτογενὲς κύτταρο Ὁρθοδόξου Λατρείας καὶ ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ἐφθασε στὰ χέρια μας τὸ ἐνημερωτικὸ ἐντυπο τοῦ Ἐργαστηρίου Ἀγιογραφίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς κοινότητος Διονύσου Ἀττικῆς. Τὸ ἐργαστήρι αὐτὸ πέρσι συμπλήρωσε δέκα χρόνια παρουσίας. Τὸ ἐντυπο μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ πρῶτος δάσκαλος τοῦ ἐργαστηρίου ἦταν ὁ διακεκριμένος ἀγιογράφος π. Σταμάτιος Σκλήρης. Ἀπὸ τὸ 1996 τὴν διδασκαλία ἀνέλαβε ἡ κ. Φωτεινὴ Παπαντωνίου, μαθήτρια τοῦ παπᾶ - Σταμάτη. Οἱ ἐγγεγραμμένοι μαθητὲς ἀνέρχονται στοὺς ἑκατὸ καὶ προέρχονται ἀπὸ διάφορες περιοχὲς τῆς Ἀττικῆς. Ὅρισμένοι ἐκ τῶν μαθητῶν διαπρέπουν ἤδη ὡς ἀγιογράφοι καὶ ἔχουν χαρίσει ἔργα τους σὲ Μονὲς τῶν Μετεώρων, στὸ ναὸ τῶν Φυλακῶν Ἀυλῶνος καὶ σὲ ναοὺς τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς στὴν Ἰνδία. Στὸ ἐνημερωτικὸ ἐντυπο περιλαμβάνονται μάλιστα χαρακτηριστικὲς σκέψεις πού ἐκφράζουν οἱ ἴδιοι οἱ μαθητὲς ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἐνῶ ἀγιογράφω». Ἀξίζει νὰ διαβάσουμε κάποιες ἀπὸ αὐτές: Ἡ Μαρίνα Πατσάκα γράφει: «Αἰσθάνομαι ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ κινεῖ τὸ χέρι μου καὶ ζωγραφίζω αὐτὲς τίς ἅγιες μορφές». Καὶ ἡ Βασιλικὴ Καντιάνη ἐπισημαίνει: «Δὲν εἶναι μόνον ἡ χαρὰ τῆς δημιουργίας, ἡ ψυχικὴ γαλήνη

καὶ ἡ ἰδιαίτερη σχέση καὶ ἀγάπη πού ἀποκοῦμε μὲ τίς ἅγιες μορφές πού ἀγιογραφοῦμε, μὰ καὶ ἡ βαθειὰ συγκίνηση πὺς «διὰ τῶν χειρῶν μας» συνεχίζεται ἡ παράδοση τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας πρὸς Δόξαν Θεοῦ». Εὐχόμαστε σὲ δασκάλους, μαθητὲς καὶ σὲ ὄλους τοὺς συντελεστὲς αὐτῆς τῆς εὐλογημένης προσπάθειας καλὴ δύναμη καὶ καλὴ συνέχεια μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ.

Ἡ παραίτηση τοῦ μητροπολίτου Πειραιῶς

Μὲ τὸ αἶσθημα εὐθύνης πού τὸν χαρακτήριζε καὶ τὸν χαρακτηρίζει πάντα στὴ μακρόχρονη πνευματικὴ καὶ ποιμαντικὴ του πορεία ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Καλλίνικος ὑπέβαλε στὴ Ἱερά Σύνοδο τὴν παραίτησή του γιὰ λόγους ὑγείας. Ὅσοι ἔχουν γνωρίσει ἀπὸ κοντὰ τὸ έργο τοῦ Σεβασμιωτάτου ἔχουν μείνει ἐντυπωσιασμένοι. Ἐδειξε μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ νεότητα, γιὰ τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς πεινασμένους, ἱδρυσε Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ, μηνιαῖο περιοδικὸ καὶ Σύνδεσμο Ἐπιστημόνων, ἀσχολήθηκε ἰδιαίτερος μὲ τὴν ποιμαντικὴ στὸν τομέα τῆς οἰκογενείας, καλλιέργησε τὸ Θεῖο κήρυγμα, τὴν ἀγιογραφία καὶ τὴν βυζαντινὴ μουσική, συνεργάστηκε ἄριστα μὲ ὄλες τίς ἐκλεγμένες Ἀρχὲς τῆς πόλεως καὶ μὲ τὰ κοινωνικά καὶ ἐπιστημονικά σωματεία τοῦ Πειραιῶς. Θυμοῦμαι τὴν ἐκπληξή μου ὅταν ἐκλήθην νὰ ὀμιλήσω στὸ Συνέδριο Νεολαίας τῆς Ἱ. Μ. Πειραιῶς τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1992 καὶ εἶδα περισσότερους ἀπὸ χίλιους νέους καὶ νέες στὴ αἴθουσα συνεδρίων τοῦ Σταδίου Εἰρήνης καὶ Φιλίας. Ὁ Σεβασμιώτατος ἀνέδειξε τὸν Πειραιᾶ σὲ κέντρο πρωτοβουλιῶν καὶ ἐπαινετῶν δραστηριοτήτων, γι' αὐτὸ καὶ ὄλοι οἱ τοπικοὶ παράγοντες, ἀνεξαρτήτως κομματικῆς τοποθετήσεως, μίλησαν μὲ τὰ καλύτερα λόγια γιὰ τὸ έργο του. Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωσε ἀνακοίνωση κατὰ τὴν ἀποδοχὴ τῆς παραίτησέως του (7.2.2006) καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸν τιμῆσει σὲ εἰδικὴ τελετῇ. Σεβασμιώτατε, σᾶς εὐχαριστοῦμε, διότι ἀνοίξατε νέους δρόμους σὲ πολλοὺς τομεῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς δράσεως καὶ διακονίας.

Οἱ Ἱερεῖς τῶν ἀκριτικῶν περιοχῶν

Ὅποιος ἐπισκεφθεῖ τίς ἀκριτικὲς μας Μητροπόλεις εἰδικὰ τὴν περίοδο τοῦ χειμῶνα συνειδητοποιεῖ πόσο δύσκολο έργο ἐπιτελοῦν οἱ Ἱερεῖς τῶν ἀπομακρυσμένων καὶ τῶν ὀρεινῶν χωριῶν. Γιὰ τοὺς λίγους κατοίκους -ἡλικιωμένους κατὰ κανόνα- πού παραμένουν στὰ χωριά τῶν συνόρων, ἡ παρουσία τοῦ Ἱερέως καὶ ἡ καμπάνα πού κτυπᾶ εἶναι βάλσαμο στὴν ψυχὴ τους. Αἰσθάνονται ὅτι δὲν εἶναι ἐγκαταλελειμμένοι, ἀλλὰ κάποιος νοιάζεται γι' αὐτοὺς. Τὸ σχολεῖο μπορεῖ νὰ ἐρήμωσε, ἡ Ἀστυνομία καὶ ἡ Κοινότητα μεταφέρθηκαν ἢ συγχωνεύθηκαν, ἀλλὰ ὁ παπᾶς μένει. Ἐκεῖ παρῶν στὶς ἐπάλξεις τοῦ καθήκοντος. Νὰ λειτουργήσῃ, νὰ ἐξομολογήσῃ, νὰ παρηγορήσῃ, νὰ βοηθήσῃ, νὰ διδάξῃ, νὰ βαπτίσῃ, νὰ κηδεύσῃ, νὰ διατηρήσῃ τὴν φλόγα τῆς ἑλληνορθόδοξης αὐτοσυνειδησίας μας. Τίς κρύες ἡμέρες τοῦ χειμῶνα, μὲ τὰ χιόνια, τίς βροχὲς καὶ τὰ ποικίλα προβλήματα, ἡ σκέψη μας καὶ ἡ προσευχὴ μας ἄς εἶναι στραμμένη στοὺς ταπεινοὺς καὶ φιλόπουνους λευίτες τῶν ἀκριτικῶν μας καὶ δυσπρόσιτων περιοχῶν.

ΙΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. ΑΧΙΛΛΙΟΥ ΣΙΩΚΑ ΠΡΟΤΟΣΥΓΚΕΛΑΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΑΝΑΡΙΟΦΕΡΣΑΛΩΝ

MSL

Μὲ ἐπιμέλεια τοῦ Ἀρχιμ. κ. Ἀχιλλίου Σιώκα, Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μ. Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κυκλοφορήθηκε ψηφιακὸς δίσκος (CD), μὲ τοὺς Ἱ. Κανόνες τῶν Τοπικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Μιά προσπάθεια πού ἀποβλέπει στὴν ἐχρηστὴ καὶ σύντομη δυνατότητα πρόσβασης στὰ κείμενα τῶν Ἱ. Κανόνων, καὶ συμβάλλει στὸ έργο κληρικῶν, μελετητῶν, φοιτητῶν κ.ἄ. στὸν τομέα τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Παρέχει δυνατότητες εὐκόλης ἀναζήτησης σὲ πολυτονικὸ σύστημα. Τιμᾶται 23 Εὐρώ. Τηλ. ἐπικοινωνίας: 24410 71269 καὶ 24410 75010.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Οι επιστολές απηχούν αποκλειστικά απόψεις των υπογραφομένων)

Στο προηγούμενο τεύχος (Ιανουαρίου 2006) δημοσιεύθηκαν από τη στήλη αυτή δύο επιστολές αναγνωστών - εφημερίων, των π. Χαραλάμπους Θεοδώση και π. Χρήστου Κατσούλη, που αναφέρονταν στα άρθρα του π. Βασιλείου Θερμού. Σήμερα ευχαρίστως παραθέτουμε την απάντησή του στις επιστολές αυτές.

Ευχαριστώ τους αγαπητούς μου συλλειτουργούς για την προσοχή με την οποία διάβασαν μέχρι τώρα τα άρθρα μου. Θα εύχομαι να μπορώ να τους ευχαριστήσω και για την όρθότητα με την οποία αποτυπώνουν τις προθέσεις μου.

Ξεκινώ από το σημείο στο οποίο έχουν δίκιο οι επικριτές αδελφοί, από τους υπαινιγμούς για την πνευματική μου κατάσταση. Προσπερνώ το ασυνήθιστο και άπρεπο για τα εκκλησιαστικά ήθη να εκφράζονται δημόσια πνευματικές διαγνώσεις για συγκεκριμένα πρόσωπα, ακόμη κι αν ευσταθούν, για να επιβεβαιώσω άμέσως πρόθυμα και χωρίς ταπεινολογία ότι πράγματι όσο μεγαλώνω τόσο περισσότερο συντρίβομαι βλέποντας τη ραθυμία και αναξιότητά μου μπροστά στην ασύλληπτη ευστομία που μου χάριστηκε με την ιερωσύνη. Τους ζητώ να με συγχωρήσουν για τη λύπη και το θυμό που τους προκάλεσα και τους παρακαλώ να συνεχίσουν να προσεύχονται για μένα.

Είναι περιττό να επαναλάβω τα αυτονόητα, ότι δηλαδή είχα την εύλογια να έχω γνωρίσει και συνεχίζω να γνωρίζω εξαιρετικούς κληρικούς στους οποίους χρωστώ πολλά. Επί πλέον θεωρώ προφανές πως ή κριτική που μάς ασκείται δεν εκμηδενίζει τις καλές μας πτυχές. Τα πράγματα στην ποιμαντική διακονία δεν είναι «άσπρο ή μαύρο». Απλώς γρηγορούμε διαρκώς ώστε να γίνουν καλύτερα «ίνα μη μωμηθῆ διακονία».

Ανήκω σ' εκείνους, όμως, που θεωρούν ότι φθάνει πια με τις δοξολογικές εκφράσεις με τις οποίες συνηθίζουμε να περιβάλλουμε την τάξη μας έμεις οι κληρικοί, στοιχείο που δεν προάγει καθόλου τη μετάνοιά μας. Ανήκω σ' αυτούς που πιστεύουν πως είναι καιρός να ἐγκύψουμε στην ανθρώπινη πλευρά μας και να προσπαθήσουμε να τη γνωρίσουμε, μήπως και με τη Χάρη του

Θεού τη διορθώσουμε. Διότι οι άνθρωποι αυτή βλέπουν και δυσκολεύονται (Βλ. μαρτυρίες κληρικών και λαϊκών στο βιβλίο «Από που πάνε για την Έκκλησία».)

Με την παρούσα κατάσταση του εκκλησιαστικού σώματος μου είναι κάτι παραπάνω από φανερό πως ἔληξε ἀνεπιστρεπτι ὁ καιρὸς τῆς ὠραιολογίας. Δέν θεωρῶ πνευματικὴ πρᾶξη συμβατὴ με τὸ σταυρικὸ καὶ τελωνικὸ ἦθος νὰ διαβεβαιώνουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ στὸν κόσμον πόσο καλὸ ἔργο κάνουμε. Δικὴ μας δουλειὰ εἶναι νὰ ἀναγνωρίζουμε καὶ νὰ συζητοῦμε με ταπεινὴ τὴν ἀνεπάρκειές μας καὶ τότε οἱ ἄνθρωποι θὰ ὀδηγηθοῦν ἀπὸ τὸν Παράκλητο νὰ παρατηροῦν τοὺς κόπους καὶ τὴν θυσίαν μας καὶ νὰ ὠφελοῦνται. Οἱ καλοὶ ἐπιστολογράφοι θὰ μπορούσαν νὰ ὑποβάλουν προτάσεις γιὰ διόρθωση καὶ βελτίωση τῶν ἄρθρων μου πού θὰ μοῦ ἦταν εὐγνωμόνως εὐπρόσδεκτες διότι δέν εἶμαι ἀλάθητος. Ἀντίθετα, ὁμως, διαφωνοῦν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς: φαίνεται νὰ πιστεύουν ὅτι ὁ κληρικὸς μόνος ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πρέπει νὰ τυγχάνει ἀσυλίας ἀπέναντι στὸν ψυχολογικὸ λόγο. Θὰ με συνέφερε καὶ ἐμένα ἀλλὰ οἱ ψυχολογικοὶ νόμοι δέν καταργοῦνται ἐπειδὴ ἀπλῶς τὸ ἐπιθυμοῦμε ἢ Θεία Χάρη δέν μπορεῖ νὰ λειτουργεῖ ὡς ἄλλοθι γιὰ νὰ μὴν διερευνήσουμε τὰ κατ' ἄνθρωπον. Ὅλα στὴν Ἐκκλησία μας εἶναι θεανθρώπινα.

Ὅσα γενικώτερα γράφω γιὰ τὸν κληρικὸ, θέμα με τὸ ὁποῖο ἔχω ἰδιαίτερος καταπιασθεῖ, ἀποτελοῦν καρπὸ εἰκοσαετοῦς ἐξαντλητικῆς ἀφιέρωσης μου στὴν Ἐκκλησία, συχνὰ με καταδαπάνηση χρόνου καὶ ὑγείας. Ἀφιέρωσης ἢ ὁποῖα, σὲ ἀντίθεση με ὅ,τι νομίζουν οἱ ἐπιστολογράφοι, περιλαμβάνει πλὴν τῆς θεωρίας καὶ ἀφθονη πρακτικὴ: ποιμαντικὴ διακονία πρὸς κληρικούς, ἐνασχόληση με προβλήματα ἱερατικῶν οἰκογενειῶν, βοήθεια σὲ προσωπικὰ δράματα ἐγγάμων

καὶ (κυρίως) ἀγάμων κληρικῶν, ἀκόμη καὶ συμπαράσταση σὲ ἐκμυστηρεύσεις ἐπισκόπων.

Ἡ ὅλη μου αὐτὴ στάση καὶ ἐμπειρία ἀπέφερε καὶ τὴν διδακτορικὴ μου διατριβὴ «Ἡ ἱερατικὴ κλίση ὡς ψυχολογικὸ γεγονός», ὅπου ἀναγράφονται ἀσυγκρίτως πιὸ ὀδυνηρὲς ἀλήθειες ἀπὸ αὐτὲς τῶν ἄρθρων μου. Καὶ ὅμως γι' αὐτὸ τὸ δύσκολο βιβλίο ἐκφράστηκαν θερμότερα σχόλια ἀπὸ ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους, ἐκδηλώθηκε ἐνδιαφέρον γιὰ μετάφραση σὲ ἄλλες γλώσσες, ἐξαντλήθηκε δὲ ταχύτατα καὶ ἀνατυπώθηκε, χωρὶς νὰ δεχθῆ δημόσιες ἐπικρίσεις. Ἴσως διότι ἐκεῖ οἱ διαπιστώσεις συνοδεύονται ἀπὸ ἐπιστημονικὴ τεκμηρίωση.

Ἡ κριτικὴ στάση ἐπὶ τῆ βάσει τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς πατερικῆς παραδόσεως δέν εἶναι ἄγνωστη στὴν Ἐκκλησία: ὑπῆρξε πάγια συνήθεια τῶν Πατέρων ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀπέχουμε πολὺ ἀλλὰ προσπαθοῦμε νὰ διδασκόμαστε (Μ. Βασίλειος, Γρηγόριος Θεολόγος, Ἰωάννης Χρυσόστομος, Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης, Συμεὼν Νέος Θεολόγος κ.ἄ.) καὶ τὰ κείμενά τους βρῖθουν πολὺ αὐστηροτέρων παρατηρήσεων ἀπὸ ἐκεῖνες πού ἐνόησαν τοὺς ἀδελφούς μου. Δέν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε ποτὲ ἐπίσης τὴν θεμελιώδη ἀρχὴ πού διατυπώθηκε ἀπὸ τὸν καθηγητὴ κ. Ἰωάννη Κορναράκη, ὅτι «*βασικὴ περιοχὴ τῆς Ποιμαντικῆς Ψυχολογίας δέον νὰ θεωρεῖται πάντοτε ἡ προσωπικότης τοῦ ποιμένου... Ἡ Ποιμαντικὴ Ψυχολογία ἐξετάζει θέματα καὶ προβλήματα τῆς προσωπικότητος τοῦ ποιμένου κατ' ἑαυτὴν... καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ποίμνιον αὐτοῦ*» (Βιβλικὰ ψυχογραφήματα, σ. 14). Στὰ ἔργα του ὁ ἴδιος (π.χ. στὰ Ποιμαντικὰ θέματα, συλλογὴ παλαιῶν ἄρθρων στὸν «Εφημέριο») ἀσκεῖ σοβαρὴ κριτικὴ βάσει τῆς Ψυχολογίας τοῦ Βάθους σὲ στάσεις καὶ νοοτροπίες τοῦ ποιμένα. Αὐτὸ δέν τὸν καθιστᾶ ὑβριστὴ τῶν κληρικῶν φυσικά!

Ἡ σπουδὴ τῆς ἀνθρωπίνης πλευρᾶς τοῦ κληρικοῦ εἶναι ἀναμφισβήτητα ἐπώδυνη, γι' αὐτὸ καὶ ἐγείρει ποικίλες ἀντιστάσεις. Καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔμαθα πολλὰ γιὰ τὸν χαρακτῆρα μου μέσα ἀπ' τὴν ἐργασία αὐτὴ. Οἱ ἐπικριτὲς ἀδελφοί μου βιώνουν τὴν διαπιστώσει τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐμπειρίας ὡς «ἐξύβριση» καὶ «εὐτελισμὸς». Ἡ ἐπιλογή τους προφανῶς ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὸ εὐτυχὲς γεγονός ὅτι δέν ἀνήκουν σὲ καμμία ἀπὸ τὴν περιπτώσεις πού περιγράφω. Συνήθως ὁμως ἡ στάση μας ἀπέναντι σὲς ὑποδείξεις πού (νομίζουμε ὅτι) μάς κάνουν εἶναι, εἴτε ἀπόρροια τῶν συναισθημάτων καὶ προκαταλήψεων μας πρὸς

τὸν ὀμιλοῦντα, εἴτε συνάρτηση τοῦ γενικότερου φρονήματός μας.

Υπάρχει καὶ τὸ ἄλλο φρόνημα πάντως, ἐκεῖνο πού ἐπιθυμεῖ νὰ ὠφεληθῆ ἀπὸ τὰ πάντα, ὅπως τοῦ κληρικοῦ πού μοῦ γράφει: «*Μὲ ἀναπαύουν πολὺ οἱ τοποθετήσεις σας. Ἀγγίζετε τὰ θέματα ἐκεῖ πού πονᾶνε*». Νομίζω πως δέν ἀπαιτεῖται σχολιασμός τῆς ὠριμότητος καὶ ὑπευθυνότητος πού φανερώνει ἡ μικρὴ αὐτὴ φράση. Δέν τὸν ἀναπαύουν ἐπειδὴ τὸν ἀνακουφίζουν ἢ ἐπειδὴ τὸν παρηγοροῦν, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐγγίζουν τὴν πληγὴ...

Συστέλλομαι ἀλλὰ πρέπει νὰ συνεχίσω. Ἐχω πάμπολλες ἐνδείξεις ὅτι μεγάλος ἀριθμὸς κληρικῶν δέν συμμερίζεται τὴν στάση τῶν δύο ἀγαπητῶν συλλειτουργῶν μου, τόσο ἀπὸ κατ' ἰδίαν συζητήσεις (ὅπου με συγχαίρουν καὶ με ἐνθαρρύνουν νὰ συνεχίσω τὴν ταπεινὴ μου συμβολὴ με ἄρθρα καὶ βιβλία), ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἀνταπόκρισή τους στὴν πρόσκληση γιὰ διάλογο με γράπτα ἐρωτήματα καὶ ἐπαινετικά σχόλια. Οἱ ἀναγνώστες θὰ λάβουν ἰδίαν πείραν, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὸ προηγούμενο τεύχος. (Ὅταν ἔλαβα γνώση τῶν δύο ἐπιστολῶν ἤδη εἶχα παραδώσει στὸ περιοδικὸ ἀπαντήσεις σὲ ἐρωτήματα μέχρι καὶ τὸ τέλος Μαρτίου).

Ἐπίσης δέν φαίνεται νὰ συμφωνεῖ καὶ τὸ σῶμα τῶν ἐπισκόπων μας. Μέχρι τώρα ἔχω κληθῆ ἀπὸ 24 μητροπολίτες (Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Κρήτης, Ἀμερικῆς) γιὰ νὰ ὀμιλήσω σὲ ἱερατικὲς συνάξεις ἢ συνάξεις πνευματικῶν, με πολλαπλὲς φορές σὲ κάποιες ἀπ' αὐτὲς, καθὼς καὶ σὲ διάφορες ἐκδηλώσεις ἄλλων 17 Ἱερῶν Μητροπόλεων γιὰ νὰ ἐπιμορφώσω κατηχητὲς, γιὰ ὀμιλία σὲ ἐνορίες, κατασκηνώσεις, ἐκπαιδευτικούς, νέους κ.τ.λ. Μόνον στὴν Κύπρο εἶχα τὴ χαρὰ νὰ πραγματοποιήσω 15 ταξίδια προσκεκλημένος ἐκκλησιαστικῶν φορέων. Οἱ πολλὲς προσκλήσεις μοῦ ἔδωσαν τὴ δυνατότητα συζητήσεων με ἀδελφούς συλλειτουργούς καὶ συμπροβληματισμοῦ ἐπὶ τῶν τοπικῶν ἰδιαιτεροτήτων τῆς ποιμαντικῆς διακονίας τους. Νὰ μὴ λησμονήσω νὰ προσθέσω ὅτι πολλὲς φορές παρευρισκόμην στὴν ἱερατικὴ σύναξη ἀκούω τὸν ἴδιο τὸν ἐπιχώριο ἐπίσκοπο νὰ ἀσκεῖ ἐντονη κριτικὴ σὲ νοοτροπίες καὶ πράξεις ἡμῶν τῶν κληρικῶν.

Εἶναι προφανῶς πρὸς τιμὴν τους καὶ τοὺς εἶμαι εὐγνώμων γιὰ τὴν ἐμπιστοσύνη με τὴν ὁποία με περιβάλλουν ἀφοῦ γνωρίζουν ὅτι συνηθίζω τὸν κριτικὸν λόγο. Ὑποθέτω ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι διαθέτουν τὴν ἀπα-

ραίτητη ικανότητα να αντιληφθούν αν καλοῦν ἕναν ὑβριστή. Ταῦτα ἀρκοῦν. «Γέγονα ἄφρων ἄλλ' ὑμεῖς με ἠναγκάσατε».

Κάτι τελευταῖο: ἐνδιαφέρον μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἐκπλήσσοσα ἐπιθετικότητα ἐμφανίζεται καὶ τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἀγαπητός μου π. Χαράλαμπος Θεοδώσης (φίλος κάποτε) ἀποκαλεῖ στὴν ἐπιστολὴ τὸν ἑαυτό του «πατέρα» (π.), ἐνῶ ἐμένα «κύριο» (κ.). Μερικές φορές οἱ ἀθέλητες λεπτομέρειες εἶναι πιὸ εὐγλωττες.

Εὐχομαί ἀδελφικά κάθε εὐλογία Θεοῦ στοὺς δύο καλοὺς μας κληρικούς.

Πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Θερμός

Ἀξιότιμη κ. Χατζηφώτη
Τὸ Νομοσχέδιο γιὰ τὴν προαγωγὴ τεσσάρων Ἀνωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν εἰς Ἀνώτατες Θεολογικές Σχολές, δημιούργησε μεγάλες ἀντιδράσεις. Εἶναι ὅμως δικαιολογημένες οἱ ἀντιδράσεις τῶν δύο Θεολογικῶν Σχολῶν;

Γιὰ νὰ δοῦμε ποὺ βρίσκεται τὸ δίκαιο πρέπει νὰ ἐξετάσουμε ποιά εἶναι σήμερα ἡ Ἐκπαιδευτικὴ κατάσταση εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας, καθὼς καὶ οἱ ἀνάγκες εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπάρχουν τέσσερες (4) Ἀνώτερες Σχολές. Ποιοὶ Καθηγητές διδάσκουν ἐκεῖ; Κατὰ πλειοψηφίαν εἶναι περίπου Μέσης Παιδείας. Καὶ αὐτοὶ διδάσκουν εἰς Ἀνώτερα Ἰδρύματα. Πράγμα ἀπαράδεκτο καὶ ἀδιανόητο. Ἡ εἰσαγωγή εἰς Ἀνώτατα Πανεπιστημιακὰ Ἰδρύματα, κατόπιν ἐγγράφου συστάσεως τῶν Μητροπολιτῶν εἶναι ἀδιανόητος. Ἄλλο πρᾶγμα εἶναι ἡ Πνευματικὴ Συμμαρτυρία. Αὐτὴ εἶναι κανονικὴ καὶ ἀπαραίτητος. Μόνον γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν νὰ εἰσέλθουν εἰς τῆς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου. Ὅχι ὅμως γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν νὰ φοιτήσουν εἰς τῆς Θεολογικές Σχολές.

Δύο Πανεπιστημιακές Σχολές καὶ τέσσερες προτεινόμενες Ἀνώτατες εἶναι πολλές. Καθηγητὲς τοῦ μορφωτικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀειμνήστων Ἀνδρούτσου, Β. Βέλλα, Φιλιππίδη, εἶναι δύσκολον νὰ τοποθετηθοῦν. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ παρέχει τὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τῆς ὑπάρχουσες 4 Ἀνώτερες Σχολές. Ἴσως πρέπει νὰ γίνουν μερικές ἀλλαγές σ' αὐτὲς κυρίως εἰς τὸ Πρόγραμμα καὶ τῶν καταλλήλων Ἐκπαιδευτικῶν, καθὼς καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Λυκείων. Στὰ Ἐκκλησιαστικά Γυμνάσια εἰσάγονται μαθητὲς μικρῆς ἡλικίας. Τὸ θέμα εἶναι σο-

βαρὸ καὶ πρέπει νὰ μελετηθεῖ εἰς βάθος ἢ χρησιμότης.

Ἡ Διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ στραφεῖ γιὰ τὴν ἐξεύρεσιν ὑποψηφίων Κληρικῶν εἰς τῆς χιλιάδες φοιτητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν. Ἄν θέλει συνεργάτες θὰ προσέλθουν. Ἄν ὅμως θέλει δούλους, συνεχῶς θὰ περιμένει. Πρέπει ν' ἀντιληφθοῦμε, ὅτι ἡ Πολιτεία παρέχει προνομιακὴ προσφορά πρὸς τὴν Ἐκκλησία, τουλάχιστον μέχρι τώρα. Ἔτσι, ἄς ψηφιστεῖ τὸ νομοσχέδιο στὰ ὑπόλοιπα θέματα τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν ἀντιρρήσεις ἀπὸ καμιά πλευρά.

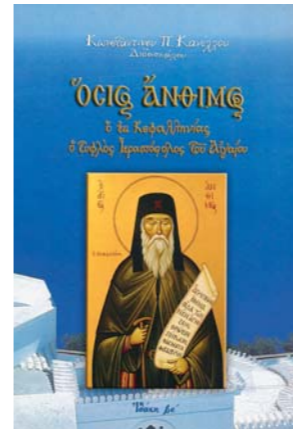
Γιὰ νὰ δοῦμε ποιοὶ ἔχουν δίκαιο καὶ ποιοὶ ἔχουν ἄδικο, πρέπει νὰ δοῦμε ποιά εἶναι ἡ κατάσταση εἰς τῆς δύο Θεολογικές Σχολές. Ἀπὸ τὸ πρῶτο ἔτος μέχρι τῆς λήξεως τοῦ Πτυχίου ὑπάρχουν χιλιάδες φοιτητὲς καὶ φοιτήτριες. Αὐτὸς ὁ μεγάλος ἀριθμὸς μπορεῖ νὰ καλύψει τῆς ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπαραίτητος εἶναι ἡ δημιουργία Θεολογικῆς Σχολῆς ἢ ὁποῖα θὰ καλύπτει τῆς ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης καὶ τῶν πλησιεστέρων πρὸς αὐτὴν περιοχῶν. Ἔτσι με τῆς δύο ὑπάρχουσες Θεολογικές Σχολές, καθὼς καὶ με μίαν ἀκόμη καλύπτονται οἱ ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας. Ἀρκεῖ καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Διοίκηση νὰ γίνῃ πόλος ἔλξεως τῶν Πτυχιούχων τῆς Θεολογίας καὶ ὄχι νὰ τοὺς ἀπωθεῖ...

Οἱ δύο Θεολογικές Σχολές, καθὼς καὶ τὰ Μεταπτυχιακὰ τμήματα, καλύπτουν πλήρως ὅλα τὰ ὑπὸ ἴδρυσιν τμήματα π.χ. Ἀρχαιολογίας, Παλαιολογίας κ.ἄ. Καὶ ἄς μὴν ξεχνᾶμε, ὅτι οἱ Πτυχιούχοι τῶν ὑπὸ ἴδρυσιν Σχολῶν θὰ ἀποκτήσουν τὸ δικαίωμα Διδασκαλίας εἰς τὴν Μέσην Ἐκπαίδευσιν. Ἀρκεῖ ἡ προσφυγὴ ἑνὸς καὶ μόνου εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 4 παρ. 2 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος. Ἄλλως τε ἡ φοίτηση εἰς τῆς Θεολογικές Σχολές παρέχει ἕνα φιλελεύθερο ἐκσυγχρονιστικὸ πνεῦμα. Μακριὰ ἀπὸ Μεσαιωνικές καὶ ἀρρωστημένες ἀντιλήψεις. Ἄλλως τε καὶ ἡ Πολιτεία δὲν νομίζω, ὅτι ἀρνεῖται δίκαιες, ὀρθές καὶ λογικές ὑποδείξεις ἀπὸ οἰανδήποτε πλευρά. Ἔτσι ἄς ἔχουμε ὑπ' ὄψιν τῆς γνώμης τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἄς πάψουμε ν' ἀντιδικοῦμε. Ἄλλως τε σ' αὐτὲς ἡ φοίτηση εἶναι μεικτὴ. Καὶ δίδεται ἡ εὐκαιρία ἐξεύρεσης καταλλήλων προσώπων γιὰ τοὺς ὑποψηφίους Κληρικούς. Ἔτσι θὰ ἔχουμε πραγματικὴ ἀναβάθμιση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ γενικῶς τῆς Παιδείας.

Ἱερεὺς Παπαχρίστος Σταῦρος

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

«Ο ΟΣΙΟΣ ΑΝΘΙΜΟΣ Ο ΕΚ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ, ὁ τυφλὸς ἱεραπόστολος τοῦ Αἰγαίου»

Κων. Π. Κανέλλου, διδασκάλου

Ἰθάκη 2005

Ἐχει δοθεῖ πολλές φορές ἡ εὐκαιρία νὰ ξαφνιασῶ χαρούμενα ἀπὸ τὴ δραστηριότητα τοῦ περιοδικοῦ «Παπουλάκης». Αὐτὴ τὴ φορά ἦταν τὸ βιβλίον τοῦ κ. Κων. Π. Κανέλλου, γιὰ μίαν σπουδαία μορφή τοῦ Ὁσίου Ἀνθίμου, ὁ ὁποῖος ἔζησε τὸν 18ο αἰῶνα, σὲ καιροὺς δυσχέμερους γιὰ τὸν τόπο μας καὶ ὄργωσε κυριολεκτικὰ τὸ Αἶγαῖο, φθάνον-

Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

«ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΕΓΚΟΛΠΟΝ ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ»

Γεώργ. Ἱ. Κακουλίδης

Οἱ Ὁρθόδοξοι ἱερεῖς μας, ποὺ πάντα ἔχουν τὸν εὐλογημένο πόθο νὰ συνδράμουν τὸν εὐσεβῆ λαό μας στὴν προσπάθειά του νὰ ἀποκτήσῃ οὐράνια βιώματα στῆς καταναυκτικῆς Ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας μας, ἔχουν στὴν διάθεσή τους ἕναν ἀκόμα πολύτιμο σύμμαχο.

Ὁ Πρωτοψάλτης, Χοράρχης καὶ Μουσικοδιδάσκαλος Γεώργιος Κακουλίδης κυκλοφόρησε τὸ «Μουσικὸν Ἐγκόλπιον τῶν Ἱερέων», ἕνα ἔργο

τας ὡς τὸ Καστελλόριζο, παρὰ τὸ ὅτι ἦταν τυφλός, μιλώντας γιὰ τὸ Χριστὸ καὶ ἰδρύνοντας μοναστήρια.

Ὁ κ. Κανέλλου με τὸ φροντισμένο πόνημά του, με λόγο στρωτὸ καὶ σεμνόν, δίνει μίαν σφαιρικὴ εἰκόνα τῆς μορφῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ὁσίου, παρακολουθεῖ τὰ ταξίδια του, ἀναφέρεται στὰ μοναστήρια ποὺ ἴδρυσεν στὰ διάφορα νησιά τοῦ Αἰγαίου καὶ συγκεντρώνει τῆς γνωστῆς Ἀκολουθίας, Ὑμνους, Παρακλητικοὺς Κανόνες, Χαίρετιστήριους Οἴκους, καὶ ὅσα ἄλλα ὑμνογραφήματα πρὸς τὸν Ὁσιο. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ δίνει ἐναργέστερα τὴν ἀπήχηση τοῦ ἔργου τοῦ Ὁσίου ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγάπη καὶ τὸ σεβασμὸ τῶν πιστῶν στὴν ἱερὴ μνήμη του πολὺ πιὸ νωρὶς ἀπὸ τὴν ἀγιοκατάταξή του τὸ 1974 ἀπὸ τὸ σεπτὸ Οἰκουμἐνικὸ Πατριαρχεῖο, ἔπειτα ἀπὸ ἐνέργειες τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτη Κεφαλληνίας κυροῦ Προκοπίου. Τὴν ἔκδοση συμπληρώνει ἐνδιαφέρον φωτογραφικὸ παράρτημα (ἀνάμεσα στῆς φωτογραφίες μερικές παλιές καὶ σπάνιες) καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία. Ἔνα χρήσιμο βιβλίον γιὰ κάθε ἐνδιαφερόμενον γύρω ἀπὸ μορφές ὅπως αὐτὴ τοῦ Ὁσίου Ἀνθίμου τοῦ Κεφαλληνίου, ποὺ ἀνήκει στὴν στρατιὰ ἐκείνων ποὺ ἀκολούθησαν τὸ δίδαγμα τοῦ Πατροκοσμά γιὰ τὸ φωτισμὸ τοῦ Γένους.

ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑπτὰ ψηφιακοὺς δίσκους καὶ ἕνα βιβλίον. Ὁ κ. Κακουλίδης δὲν χρειάζεται συστάσεις. Ἀρκοῦμαστε νὰ σημειώσουμε τὸ ἐγκώμιόν του ἀπὸ τὸν μεγάλο μας συγγραφέα καὶ ἀγιογράφο, τὸν ἀείμνηστο Φώτη Κόντογλου: «Ὑπάρχουν δυὸ ἀδελφία, ποὺ ψάλλουν γνήσια καὶ παραδοσιακὰ τὰ βυζαντινὰ μας τροπάρια· εἶναι οἱ ἀδελφοὶ Κακουλίδης, Νίκος καὶ Γεώργιος, ποὺ τὸ ὄψος τους θυμίζει Πόντο, Καππαδοκία καὶ Οἰκουμἐνικὸ Πατριαρχεῖο».

Τὸ ἔργο περιέχει ὅλα ὅσα ψάλλονται στὸ Ἱερὸ Βῆμα κατὰ τῆς Ἀκολουθίας καὶ τὰ Μυστήρια τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Ἡ δυνατότητα ποὺ δίνεται στοὺς ἱερεῖς νὰ ἀνατρέχουν ὀπτικά καὶ ἀκουστικὰ σὲ κάθε σημεῖο ποὺ τοὺς δημιουργεῖ δυσχέρεια, βέβαιοι ὅτι ἀντλοῦν ἀπὸ τὴν αὐθεντικὴ ὀρθόδοξη παράδοση, φανερῶνει τὴν οὐσιαστικὴ χρησιμότητα τοῦ παρόντος ἔργου.

Εὐχόμεθα οἱ φιλακόλουθοι κληρικοί μας νὰ τὸ ἀγκαλιάσουν καὶ νὰ τὸ ἀξιοποιήσουν πρὸς δόξαν τοῦ τῶν ὅλων Δεσπότη.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΤΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῶ ἁμαρτωλῶ»

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ

(Λουκ. 18, 10-14)

Ἡ παραβολή τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου, γιὰ τὴν ὁποία κάνει λόγο ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκάς, μᾶς βοηθᾷ μὲ τὴν ἀπλότητα καὶ τὰ μηνύματά της νὰ περάσουμε, ἰδιαίτερα τὴν περίοδο τοῦ Τριωδίου καὶ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, νὰ ζήσουμε ἐν μετανοίᾳ καὶ νὰ καταπολεμήσουμε τὴν ἀλαζονεία. Μὲ τὴν παραβολή αὐτὴ ὁ Χριστὸς θέλει νὰ μᾶς δείξει ὅτι ἡ πνευματικὴ μας πορεία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν συναίσθηση τῆς ἁμαρτωλότητάς μας.

Γιὰ τοὺς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας ἡ παραβολή αὐτὴ μὲ τὸ πνευματικὸ της μήνυμα λειτουργεῖ ὡς μία προετοιμασία γιὰ τοὺς πιστοὺς ποὺ ἐπιθυμοῦν τὴν ταπείνωση, ἡ ὁποία περιέχεται σὲ ὅλες τὶς ἀρετὲς ὅποιες στηρίζεται ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Σύμφωνα μὲ τὴν εὐαγγελικὴ διήγηση, ἀνέβηκαν στὸ ναὸ ἓνας Τελώνης καὶ ἓνας Φαρισαῖος γιὰ νὰ προσευχηθοῦν. Ὁ Φαρισαῖος εἶναι ὁ ἐνάρετος ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς του, ἀλλὰ καὶ κάθε ἐποχῆς, ποὺ ἐφαρμόζει τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ, μὲ ἐξωτερικὸ καὶ νομικὸ ὁμῶς τρόπο. Ἡ προσευχὴ του εἶναι μία παράθεση τῶν ἱκανοτήτων καὶ τῶν κατορθωμάτων του. Φυλακίζεται μέσα στὸν ἐγωισμό του, ἀπομονώνεται καὶ καταδικάζει ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του. Μὲ τὸν τρόπο ποὺ προσεύχεται περιφρονεῖ τὸν Θεό, γιὰ τὸν χρησιμοποιεῖ ὡς μέσο γιὰ νὰ φανεῖ ὅτι αὐτὸς εἶναι ἐνάρετος. Χρειάζεται τὴν ἐπιβεβαίωση τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους ὁμῶς περιφρονεῖ καὶ ἐγωστικά τοὺς ἀπορρίπτει. Στὴν ὑπαρξιακὴ αὐτὴ κατάσταση ὁ ἀλαζὼν Φαρισαῖος θεωρεῖ τοὺς συναθρώπους του ὡς ἐχθροὺς. Δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ἁμαρτωλότητά του καὶ φεύγει μακριὰ ἀπὸ τὴν ὄντως ζωή.

Ὁ «ἁμαρτωλὸς» Τελώνης ἀνεβαίνει στὸ ναὸ σωματικά, ἀλλὰ καὶ ψυχικά. Ἀναγνώριζε τὰ ἁμαρτήματά του, προσευχόταν μὲ συντριβὴ καρδίας καὶ εἶχε συνείδηση ὅτι βρισκόταν μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό. Αὐτὴ ἡ στάση τὸν δικαιώνει καὶ τὸν τοποθετεῖ κοντὰ στὸ Θεό. Μὲ συντριβὴ ἀναγνωρίζει ὅτι δὲν εἶχε νὰ ἀπαριθμήσει πνευματικὰ κατορθώματα. Μόνη του ἐλπίδα ἦταν νὰ προσελκύσει τὴν συμπάθεια καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἐτυ-

Τοῦ Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Μουτάφη, Πρωτοσυγκέλλου Ἱ. Μ. Ξάνθης

πτε τὸν ἑαυτό του, κτυποῦσε τὸ στήθος του καὶ παρακαλοῦσε τὸ Θεὸ νὰ τὸν συγχωρήσει. Οἱ Πατέρες ἀναγνωρίζουν σ' αὐτὴ τὴ στάση τοῦ Τελώνη τὸ θαῦμα ποὺ εἶχε συντελεσθεῖ στὴν ψυχὴ του.

Ὁ ἀλαζονικὸς Φαρισαῖος ταπεινώνεται γιὰ τὴν ἐπιμέμνη νὰ ἐξαρτᾶ τὴν ὑπαρξή του ἀπὸ τὴν ἐπιδοκιμασία τῶν ἄλλων. Ὁ Τελώνης ἀκολουθεῖ στὴ ζωὴ του τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος «ἐκένωσε ἑαυτόν», ἔγινε ἄνθρωπος καὶ σταυρώθηκε γιὰ τὴ δική μας σωτηρία. Μὲ τὴν Σταυρικὴ του θυσία ἔγινε ὁ Κύριος ἡ «Ἄκρα Ταπείνωσις» καὶ μὲ τὴν λαμπροφόρο Του Ἀνάστασις ἔδωσε τὴν δυνατότητα στὸν ἄνθρωπο νὰ σωθεῖ. Αὐτὸν τὸν δρόμο ἀκολούθησε ὁ Τελώνης, μιμούμενος τὸν Χριστό. Δέχθηκε τὴν μορφή τοῦ Κυρίου στὴν καρδιά του καὶ μὲ ταπείνωση καὶ εἰλικρίνεια παραδέχεται τὴν πνευματικὴ του κατάστασι. Ἡ ταπείνωσή του ἔγινε τελικὰ δύναμη σωτηρίας καὶ πνευματικῆς ἀνάστασις.

Ἡ Ἐκκλησία μας, ἰδιαίτερα τὴν περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, μᾶς προτρέπει νὰ ἀποφεύγουμε τὴν ἀλαζονεία τοῦ Φαρισαίου ποὺ ὀδηγεῖ στὴν καταστροφή καὶ νὰ μιμηθοῦμε τὴν στάση τοῦ Τελώνη, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν μετάνοιά του ὑψώθηκε καὶ κέρδισε τὴν σωτηρία του.

Ἡ παραβολὴ αὐτὴ, κατὰ τοὺς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, δείχνει καθαρά ὅτι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀρετὴ φέρνουν τὸν ἄνθρωπο κοντὰ στὸν Θεό. Ὅταν ὁμῶς συνδυασθοῦν μὲ τὴν ἀλαζονεία τότε ρίπτει τὸν ἄνθρωπο στὴν ἁμαρτία. Τὸ μήνυμα τῆς παραβολῆς βρίσκεται στὴ μετάνοια, στὴ συντριβὴ τῆς καρδίας μας καὶ στὴν ἐξομολόγησι στὸν Θεό. Ἡ συνεχὴς καὶ «γυμνὴ» ἐξομολόγησι στὸν φιλόανθρωπο Κύριο θὰ ἐπουλώσει τὰ τραύματα τῆς ψυχῆς μας, θὰ τὴν θεραπεύσει μὲ τὴν εὐσπλαχνία του καὶ ἔτσι ἐμεῖς κεκαθαρμένοι τῇ διανοίᾳ καὶ ἔτοιμοι θὰ ὀδηγηθοῦμε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν δικαιοκρίτη Κύριο στὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ στιγμιότυπα

Φωτογραφίες τοῦ Χρήστου Μπόνη καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὸ γεῦμα τὸ ὁποῖο παρέθεσε στοὺς Δημοτικοὺς ὑπαλλήλους καθαρῶς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεὶμ στὸν Ἱ. Ν. Ὀσίων Μετεωριτῶν Πατέρων (12.1.06).

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὸ δείπνο ποὺ παρέθεσε πρὸς τιμὴν τῶν διευθυντῶν τῶν Γυμνασίων καὶ Λυκείων τῆς Μητροπολιτικῆς Περιφερείας τοῦ Ὁ Σεβ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας (22. 01.06).

Ἀπὸ τὴν ἐκδήλωση γιὰ τὰ 40 χρόνια τοῦ Συλλόγου Ἀγάπης «Ἐπερὸ Χρυσόστομος» στὸ Παγκράτι (21.1.06).

Ὁ Σεβ. Καστορίας κ. Σεραφεὶμ καὶ ὁ κ. Κ. Χολέβας μὲ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς τοῦ νομοῦ Καστορίας ποὺ τιμήθηκαν ἀπὸ τὴν Μητρόπολη κατὰ τὴν ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν (30.1.06).

Ὁ Σεβ. Νικαίας κ. Ἀλέξιος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι κατὰ τὴν ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Μητροπόλεως (30.1.06).

Ὁ Μακαριώτατος μὲ τοὺς ἀθλητὲς χιονοδρομίας στὴν Αἶθουσα Τελετῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (8.2.06).